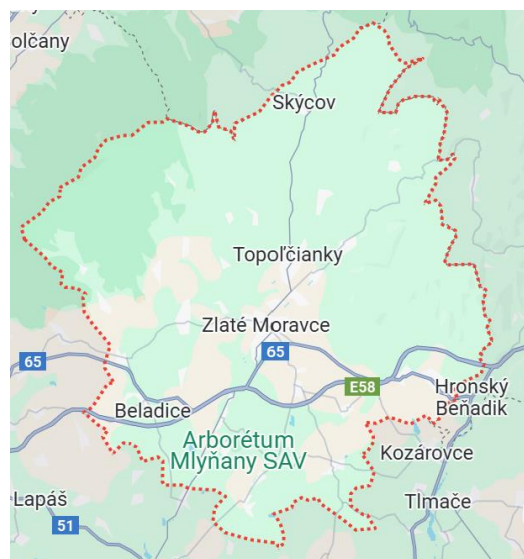
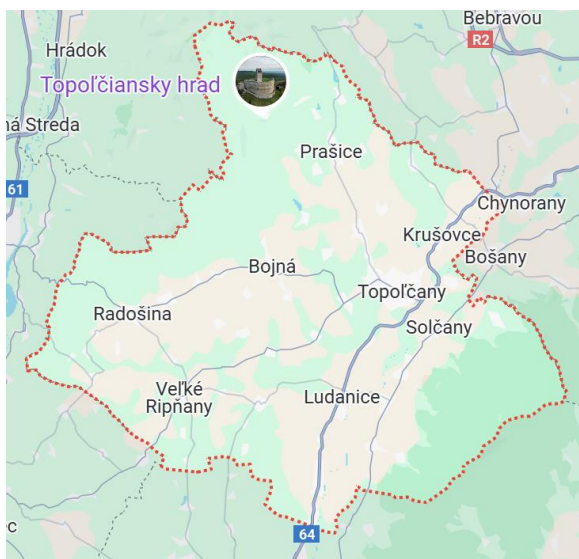

ANALÝZA SOCIÁLNO-EKONOMICKEJ SITUÁCIE A VYBRANÝCH PROBLÉMOV OKRESOV **TOPOLČANY** A **ZLATÉ MORAVCE** S NÁVRHMI NA ZLEPŠENIE V SOCIÁLNEJ A HOSPODÁRSKEJ OBLASTI

Manažérske zhrnutie

Cieľom materiálu je informovať o sociálno-ekonomickej situácii a vybraných problémoch v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce a prijať účinné opatrenia na riešenie problematických oblastí a akceleráciu v rozvoji riešeného územia a po náležitom dialógu s predstaviteľmi regiónu predložiť návrhy na zlepšenie.

Kapitola 1 obsahuje komplexnú analýzu riešenej oblasti, ktorá tvorí východisko pre lepšie pochopenie charakteristiky regiónu a jeho špecifických potrieb. Analyzované boli viaceré oblasti, ako napríklad nezamestnanosť, demografia, hospodárska aktivita, vzdelávanie, poskytovanie sociálnych služieb, fungovanie prvkov kritickej infraštruktúry, či cestovný ruch.

Okresy Topoľčany a Zlaté Moravce sa nachádzajú v západnej, resp. juhozápadnej časti Slovenska v Nitrianskom samosprávnom kraji.

Okresy Topoľčany a Zlaté Moravce zaznamenávajú pomerne významný negatívny prírastok obyvateľov, ktorý vysoko prevyšuje priemer Slovenska. V oboch okresoch a v celom Nitrianskom samosprávnom kraji mierne klesá počet obyvateľov. V štruktúre obyvateľov kraja kontinuálne rastie podiel obyvateľov v poproduktívnom veku na úkor obyvateľov v produktívnom a predproduktívnom veku. Okresy Topoľčany a Zlaté Moravce tak patria medzi najstaršie okresy na Slovensku - populačný mierne podpriemerný a negatívny efekt demografického vývoja sa naplno neprehlbuje len z dôvodu dosahovaného migračného salda. Tieto negatívne demografické dopady bude nevyhnutné zohľadňovať pri prijímaní systémových opatrení.

Miera nezamestnanosti v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce dosiahla v septembri 2024 úroveň 3,21 %, resp. 2,47 %, čo sú úrovne nižšie ako priemer Slovenska. Oba okresy sa pomerne úspešne vysporiadali so štrukturálnou nezamestnanosťou, avšak pre ďalšie znižovanie nezamestnanosti je potrebné siahnuť po najrizikovejších skupinách nezamestnaných.

Optimálne sa javí naštartovať program prípravy pracovnej sily pre nedostatkové profesie formou rekvalifikácií rizikových skupín obyvateľstva, medzi ktoré patria predovšetkým poberatelia dávok v hmotnej núdzi, ktorí sú uchádzačmi o zamestnanie. Je potrebné zdynamizovať identifikáciu možností na financovanie týchto programov zo zdrojov EÚ, predovšetkým z Programu Slovensko.

V Nitrianskom samosprávnom kraji dosahujú mzdy úroveň okolo 15 % v neprospech Nitrianskeho samosprávneho kraja voči priemeru Slovenska, pričom negatívny rozdiel sa kontinuálne znižuje. V Nitrianskom samosprávnom kraji dosahujú zamestnanci mzdy nad úrovňou priemeru Slovenska vo väčšine odvetví. V porovnaní s ostatnými krajmi dosahuje v Nitrianskom samosprávnom kraji priemerná mzda najnižšiu úroveň v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb a v oblasti umenia, zábavy a rekreácie.

Okresy Topoľčany a Zlaté Moravce sú z hľadiska potenciálu pracovnej sily charakteristické, podobne ako celý Nitriansky samosprávny kraj, silnou vrstvou vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva, pričom patria medzi okresy s veľmi významným podielom obyvateľstva s ukončeným stredným odborným vzdelaním s maturitou. Kapacity vzdelávacích inštitúcií sú v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce priemerné v predškolskom vzdelávaní a základnom vzdelávaní, podpriemerné vo všeobecnom stredoškolskom vzdelávaní a vysoko nadpriemerné v stredoškolskom odbornom vzdelávaní.

V Nitrianskom samosprávnom kraji sú významne nedostatočné kapacity sociálnych služieb, predovšetkým kapacít odľahčovacej služby, sociálnej rehabilitácie a sociálneho poradenstva a zariadení dočasnej starostlivosti o deti.

Pre ďalší hospodársky a sociálny rozvoj okresu Topoľčany je určujúce budovanie nadradenej cestnej infraštruktúry.

V oblasti ochrany fungovania prvkov kritickej infraštruktúry sa treba venovať prijatiu primeraných opatrení.

V okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce boli v rámci Plánov manažmentu povodňových rizík identifikované geografické oblasti a obce s existujúcim potenciálne významným povodňovým rizikom.

Analýzy kapacít a potrieb zdravotnej starostlivosti poukazujú na nedostatočné kapacity v Nitrianskom samosprávnom kraji, ktoré je potrebné riešiť predovšetkým formou doplnenia siete centier integrovanej zdravotnej starostlivosti na komunitnej úrovni a podpory zabezpečenia a modernizácie materiálno-technického zabezpečenia najmä ambulancií vybraných identifikovaných špecializácií s neuspokojivou dostupnosťou. Navrhuje sa alokovať na tieto účely primeranú časť regionálneho príspevku, ktorá by pomohla zafinancovať pilotné projekty zvýšenia dostupnosti ambulantnej zdravotnej starostlivosti na územiach Nitrianskeho samosprávneho kraja s neuspokojivou dostupnosťou zdravotnej starostlivosti vzhľadom na štandard dostupnosti zdravotnej starostlivosti na Slovensku.

Kapitola 2 obsahuje konkrétne návrhy jednotlivých rezortov na zlepšenie sociálno-ekonomického rozvoja v regióne reflektujúci priority a podnety z regiónu zakomponované do analýzy.

Obsah

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE	2
1 VŠEOBECNÁ ČASŤ	5
1.1 Charakteristika územia.....	5
1.2 Obyvateľstvo a sídla	5
1.3 Vývoj nezamestnanosti	10
1.4 Hospodárska aktivita.....	13
1.5 Priemerná mzda	14
1.6 Vzdelávanie.....	16
1.7 Sociálne služby	18
1.8 Cestovný ruch a kultúrne dedičstvo	19
1.9 Fungovanie prvkov kritickej infraštruktúry	24
1.9.1 Voda	24
1.9.2 Potraviny.....	26
1.9.3 Zdravie	27
1.9.4 Energetika.....	29
1.9.5 Informačné a komunikačné technológie.....	31
1.9.6 Doprava	32
1.9.7 Verejný poriadok a vnútorná bezpečnosť	33
2 NÁVRHOVÁ ČASŤ	38

1 VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1 Charakteristika územia

Okres Topoľčany sa nachádza na západnom Slovensku. Je najsevernejším okresom Nitrianskeho kraja. Susedí s okresmi Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Partizánske z Trenčianskeho kraja, Zlaté Moravce a Nitra z Nitrianskeho kraja a Hlohovec a Piešťany z Trnavského kraja. Územie okresu sa rozprestiera na Nitrianskej pahorkatine a Nitrianskej nive v severnom výbežku Podunajskej nížiny pozdĺž rieky Nitry. Nížina je zo západu chránená pohorím Považský Inovec a z východu pohorím Tribeč.

Okres Zlaté Moravce leží v juhozápadnej časti Slovenska. Patrí do Nitrianskeho kraja. Územie okresu je situované v severnom výbežku Podunajskej nížiny po oboch stranách rieky Žitavy. Západnú časť tvorí pohorie Tribeč a východnú Pohronský Inovec. V okrese sa nachádza časť Chránenej krajínnej oblasti Ponitrie, je tu národná prírodná rezervácia Včelár, prírodná pamiatka Veľký Inovec, ďalej 8 chránených areálov, zväčša parkov: Arborétum Mlyňany, park J. Kráľa (Zlaté Moravce), park pri hrobke Migazziovcov (Zlaté Moravce), park v Beladiciach, park v Pustom Chotári, park v Topoľčiankach, Topoľčianska zubria zvernica a Kostolianske lúky.

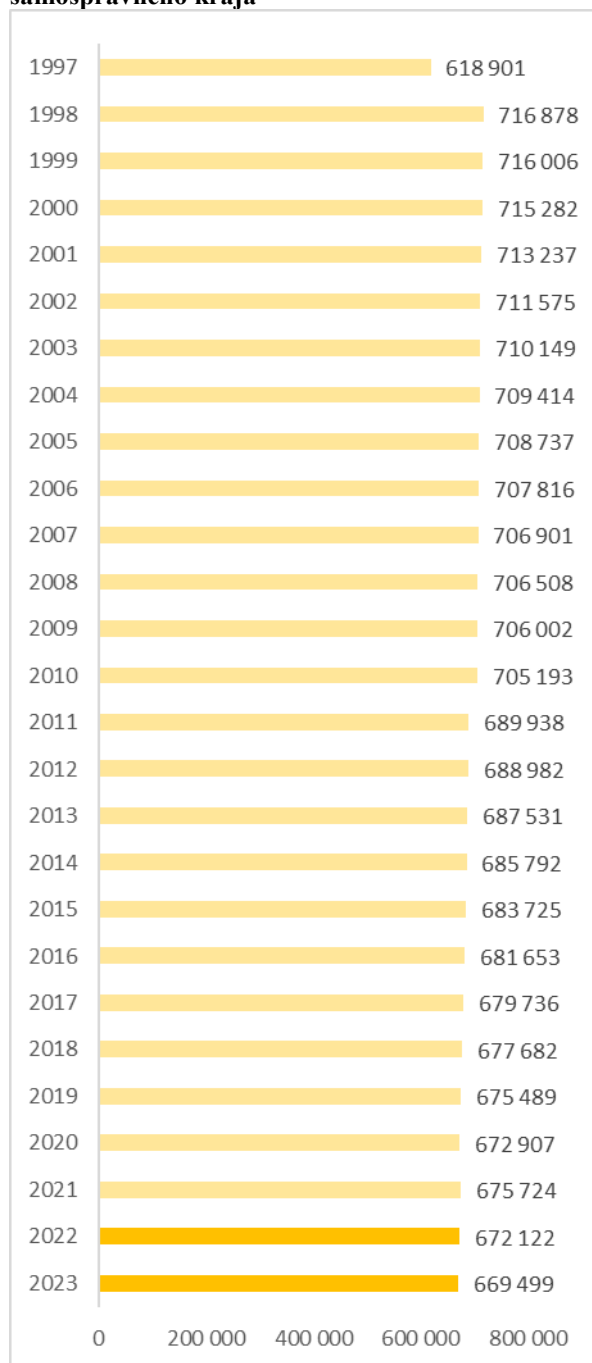
1.2 Obyvateľstvo a sídla

Nitriansky samosprávny kraj je svojou rozlohou 6 343 km² územne stredne veľkým samosprávnym krajom s podpriemernou hustotou obyvateľstva (106 osôb na km²). Menšiu rozlohu evidujú Trenčiansky, Trnavský a Bratislavský kraj. V porovnaní so slovenským priemerom 110,67 osôb na km², má Nitriansky kraj o 5 % menšiu hustotu obyvateľstva. Na základe územnosprávneho členenia pozostáva Nitriansky samosprávny kraj zo 7 okresov (Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa, Nitra, Topoľčany a Zlaté Moravce) a z 354 obcí, z ktorých 16 má štatút mesta.

V Nitrianskom samosprávnom kraji žilo k 1. 7. 2023 spolu 670 tis. obyvateľov, z ktorých 66 % je v produktívnom veku, 14 % v predproduktívnom veku a 20 % v poproduktívnom veku. Nitriansky samosprávny kraj sa na počte obyvateľov SR podieľal 12,3 %. Hustota obyvateľov dosiahla v kraji hodnotu 106 obyvateľov na 1 km². Najhustejšie osídleným okresom je Nitra, nasledovaná Šaľou, Topoľčanmi a Novými Zámkami a až s veľkým odstupom okresmi Komárno, Zlaté Moravce a Levice. Stupeň urbanizácie Nitrianskeho samosprávneho kraja dosiahol úroveň len 45 %, čo je významne menej ako celoslovenský priemer (53,2 %).

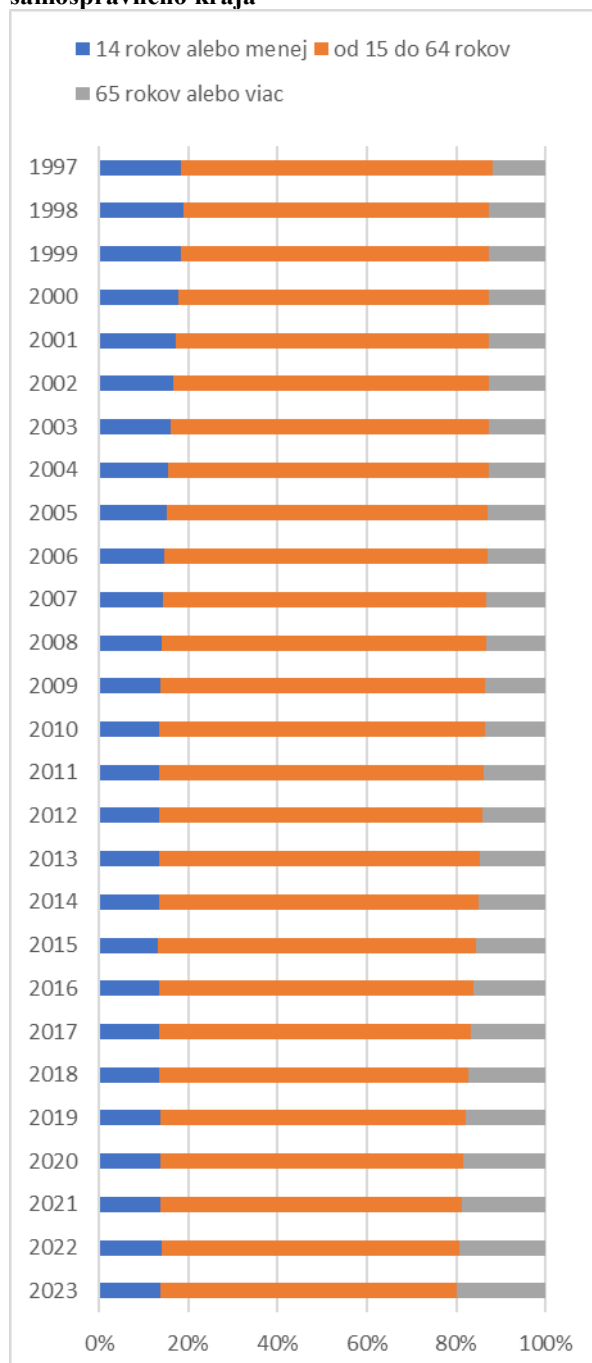
Z kontextu historického vývoja kraja je zjavné, že pomerne kontinuálne mierne klesá počet obyvateľov, a to priemernou intenzitou 0,4 % ročne. V štruktúre obyvateľov kraja kontinuálne rastie podiel obyvateľov v poproduktívnom veku na úkor obyvateľov v produktívnom a predproduktívnom veku. Vo všeobecnosti je možné povedať, že z hľadiska kľúčových demografických ukazovateľov je na tom spomedzi okresov kraja pomerne uspokojivo len okres jeho najväčšieho mesta, Nitry, ktorý je nadpriemerne úspešný pri hodnotení celkového prírastku obyvateľstva. Starnutie populácie však zasahuje všetky okresy v kraji.

Graf 1: Počet obyvateľov Nitrianskeho samosprávneho kraja

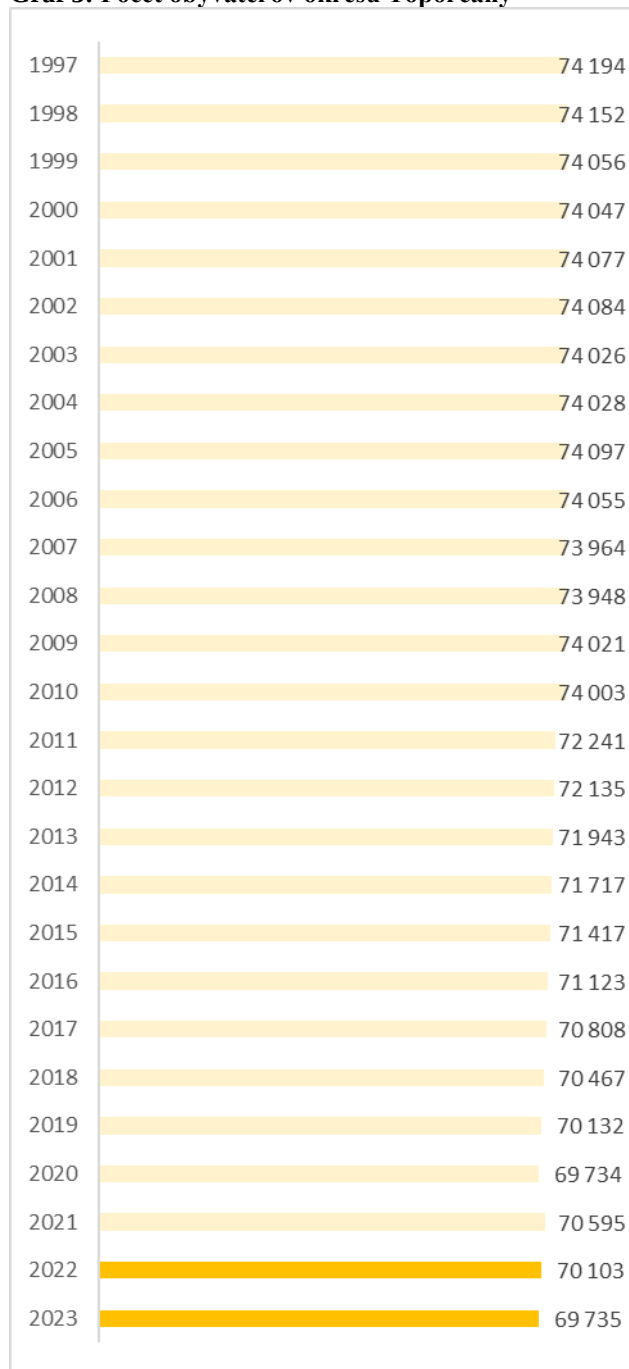
Zdroj: ŠÚSR – Datacube, Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.)

Graf 2: Veková štruktúra Nitrianskeho samosprávneho kraja

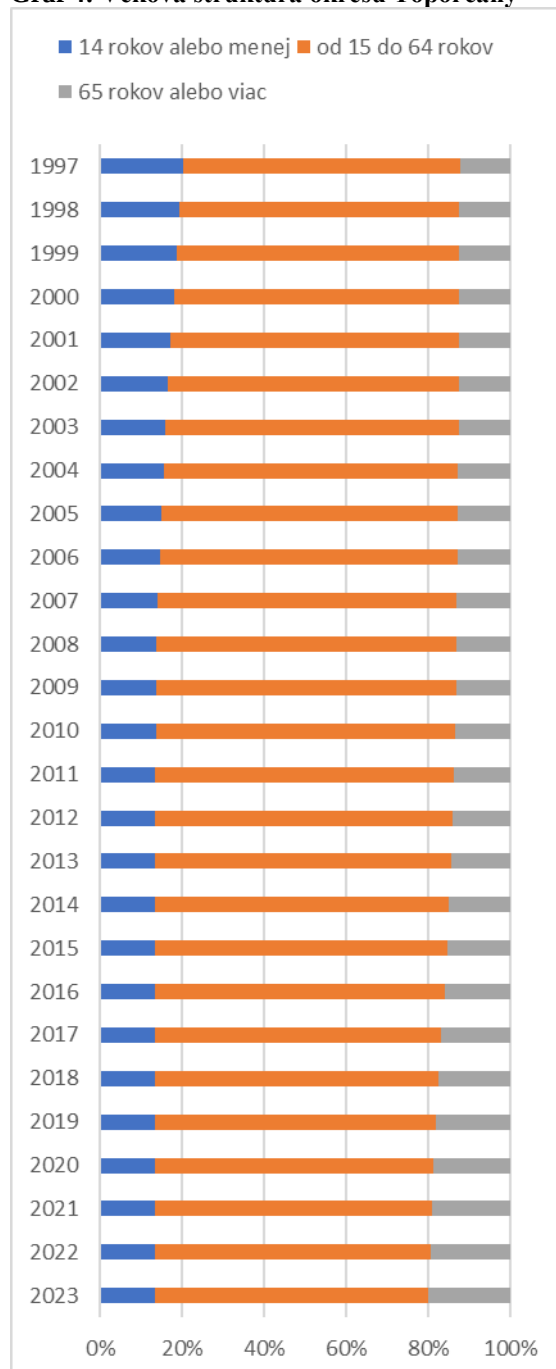

Zdroj: ŠÚSR – Datacube, Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.)

Okres Topoľčany je tvorený z 54 obcí, z ktorých 1 má štatút mesta. V rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja ide o nadpriemerne zaľudnené územie s hustotou obyvateľstva 117 obyvateľov na km². Z kontextu historického vývoja je zjavné, že podobne ako Nitriansky samosprávny kraj aj v okrese Topoľčany klesá počet obyvateľov, pričom od roku 2004 klesol o 6 %. Kontinuálne rastie podiel obyvateľov v poproduktívnom veku na úkor obyvateľov v predproduktívnom a produktívnom veku.

Graf 3: Počet obyvateľov okresu Topoľčany

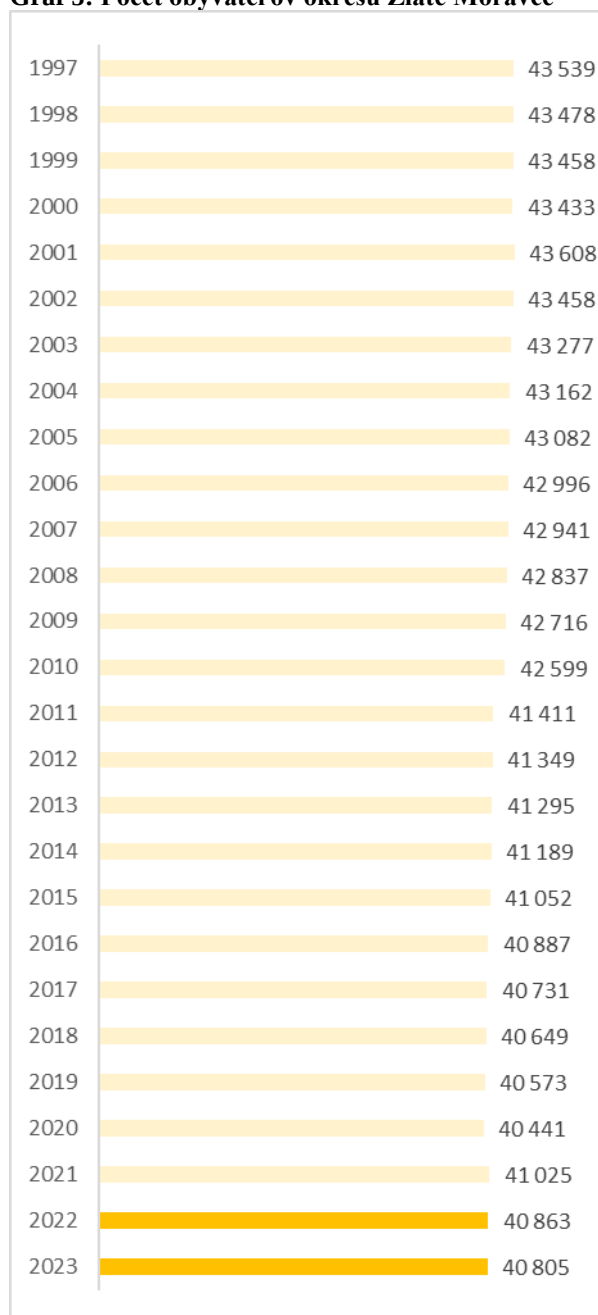
Zdroj: ŠÚSR – Datacube, Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.)

Graf 4: Veková štruktúra okresu Topoľčany

Zdroj: ŠÚSR – Datacube, Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.)

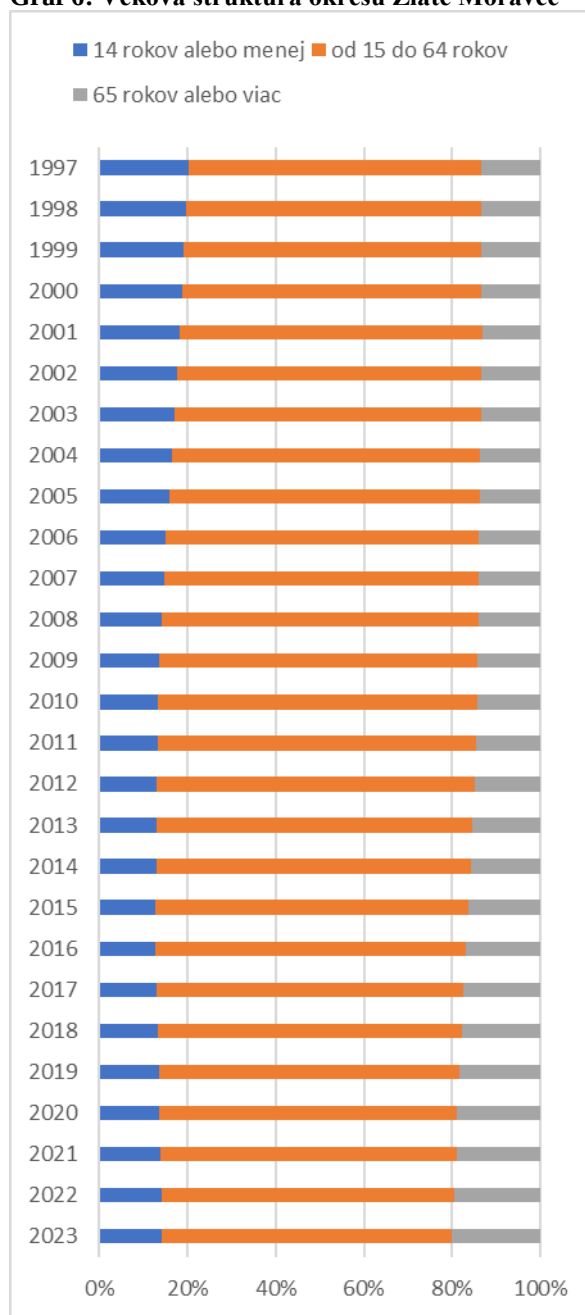
Okres Zlaté Moravce je tvorený z 33 obcí, z ktorých 1 má štatút mesta. V rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja ide o mierne podpriemerne zaľudnené územie s hustotou obyvateľstva 78 obyvateľov na km². Z kontextu historického vývoja je negatívnym faktom, že v okrese sa od roku 2004 znížil počet obyvateľov o cca 5,5 %. Klesá podiel obyvateľov v produktívnom veku a pomerne razantne rastie počet obyvateľov v poproduktívnom veku. Na druhej strane je pozitívne, že od roku 2016 rastie počet obyvateľov v predproduktívnom veku.

Graf 5: Počet obyvateľov okresu Zlaté Moravce

Zdroj: ŠÚSR – Datacube, Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.)

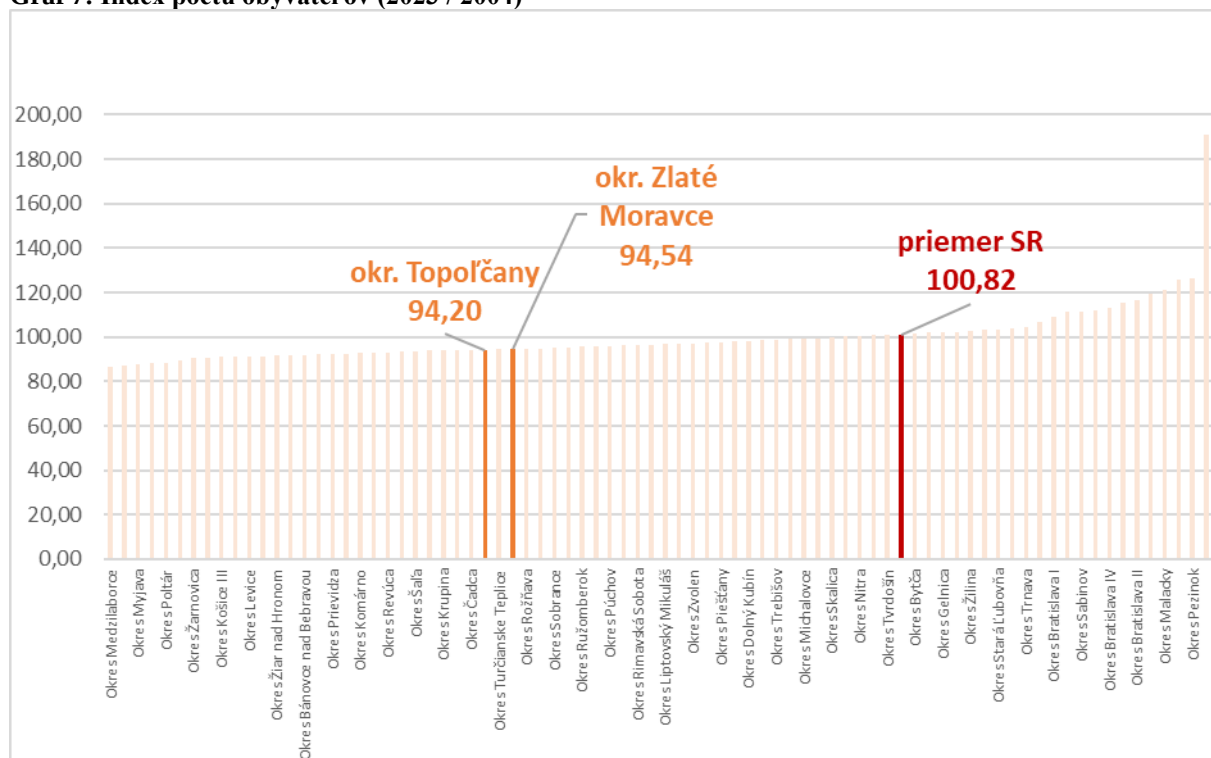
Graf 6: Veková štruktúra okresu Zlaté Moravce

Zdroj: ŠÚSR – Datacube, Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 30.6.(1.7.)

Negatívny demografický trend v oboch okresoch potvrdzuje aj porovnanie okresov pomocou indexu počtu obyvateľov, ktorý porovnáva počet obyvateľov v rokoch 2004 a 2023. Okresy Topoľčany a Zlaté Moravce zaznamenávajú pomerne významne negatívny prírastok obyvateľov, ktorý vysoko prevyšuje priemer Slovenska.

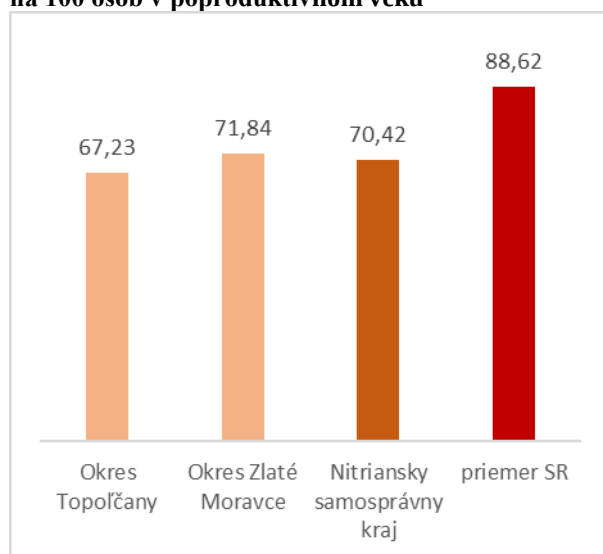
Graf 7: Index počtu obyvateľov (2023 / 2004)

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7007rr/v_om7007rr_00_00_00_sk

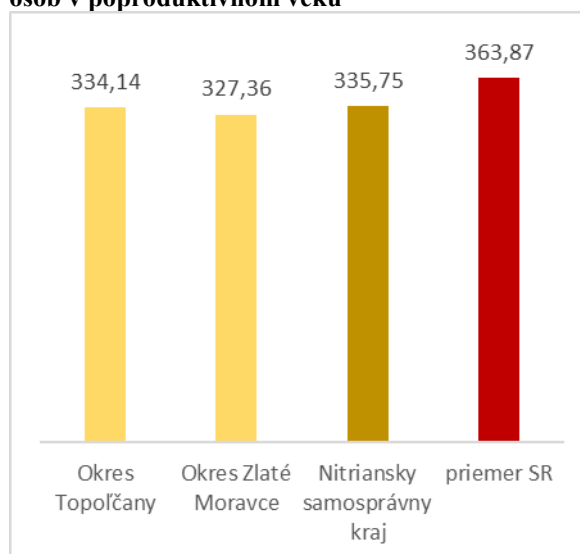
Podľa indexu starnutia v roku 2023 pripadalo v okrese Topoľčany na 100 obyvateľov v poproduktívnom veku iba 67 obyvateľov v predproduktívnom veku a 334 osôb v produktívnom veku. Podobne negatívna situácia je taktiež v okrese Zlaté Moravce, kde pripadalo na 100 obyvateľov v poproduktívnom veku 72 obyvateľov v predproduktívnom veku a 327 obyvateľov v produktívnom veku.

Graf 8: Počet osôb v predproduktívnom veku na 100 osôb v poproduktívnom veku

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7007rr/v_om7007rr_00_00_00_sk

Graf 9: Počet osôb v produktívnom veku na 100 osôb v poproduktívnom veku

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7007rr/v_om7007rr_00_00_00_sk

Tieto ukazovatele a ich porovnanie s Nitrianskym samosprávnym krajom, priemerom SR a ostatnými okresmi v SR, radí *okresy Topoľčany a Zlaté Moravce medzi najstaršie okresy na Slovensku*. Konkrétne to znamená, že za rok 2023 sa z okresu Topoľčany vysťahovalo 622 obyvateľov a prisťahovalo 570 obyvateľov, z okresu Zlaté Moravce sa vysťahovalo 341 osôb a prisťahovalo 395 osôb.

Tab. 1: Štatistika vysťahovaných a prisťahovaných osôb za rok 2023

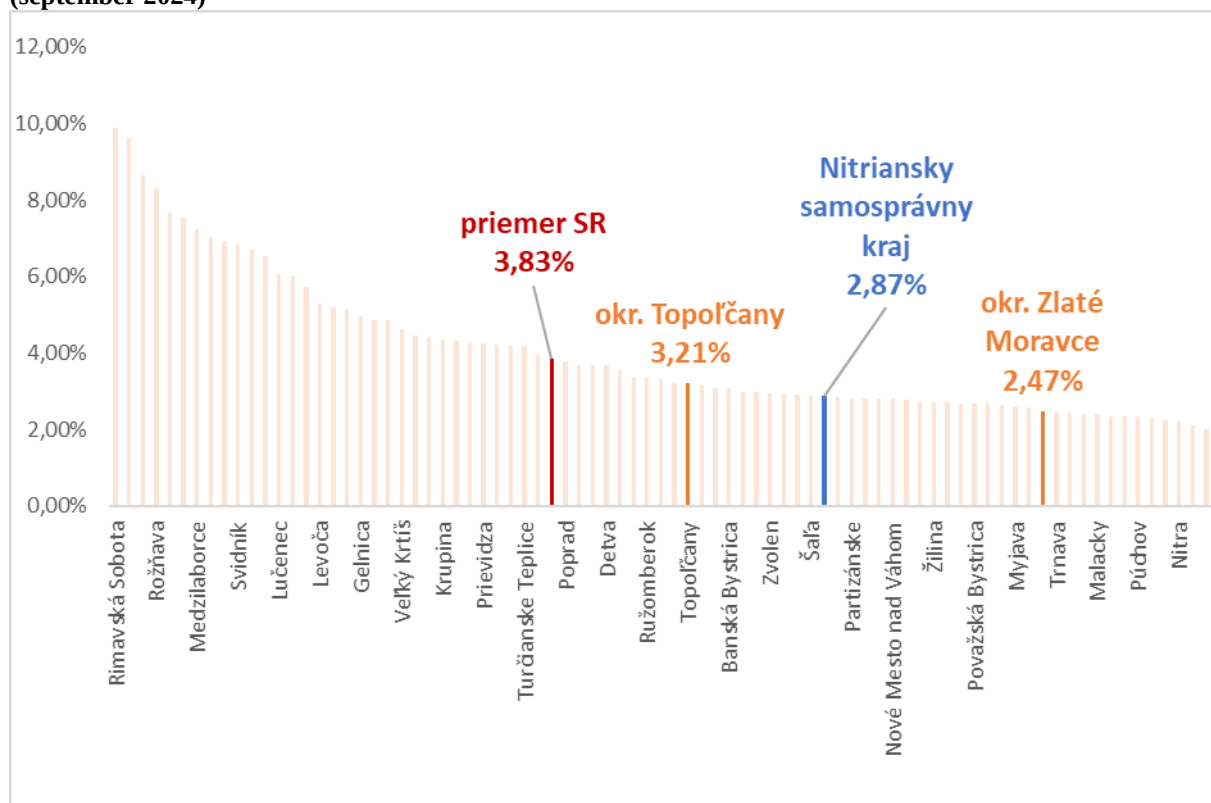
	Prisťahovaní na trvalý pobyt (Osoba) 2023	Vysťahovaní z trvalého pobytu (Osoba) 2023	Hrubé migračné saldo
Okres Topoľčany	570	622	- 52
Okres Zlaté Moravce	395	341	+ 54
Slovenská republika	57 167	55 766	+ 1 401

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7103mr/v_om7103mr_00_00_00_sk

1.3 Vývoj nezamestnanosti

Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla v okrese Topoľčany v septembri 2024 úroveň 3,21 %, čo bolo mierne vyššie ako priemer nezamestnanosti v Nitrianskom samosprávnom kraji a mierne nižšie ako priemer Slovenska. Miera nezamestnanosti v okrese Zlaté Moravce dosiahla v septembri 2024 úroveň 2,47 %, čo bolo významne nižšie ako priemer nezamestnanosti v Nitrianskom samosprávnom kraji a podobne ako v prípade okresu Topoľčany, nižšie ako priemer Slovenska.

Graf 10: Podiel počtu uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte osôb v produktívnom veku (september 2024)

Zdroj: UPSVaR SR

Oba okresy prešli od vstupu do EÚ významne pozitívnu cestu v znižovaní nezamestnanosti o takmer 75 %, resp. o viac ako 80 % oproti východiskovému stavu. Dynamika znižovania nezamestnanosti je v oboch okresoch významne vyššia ako priemerná kumulatívna dynamika znižovania miery nezamestnanosti na Slovensku (-71 %).

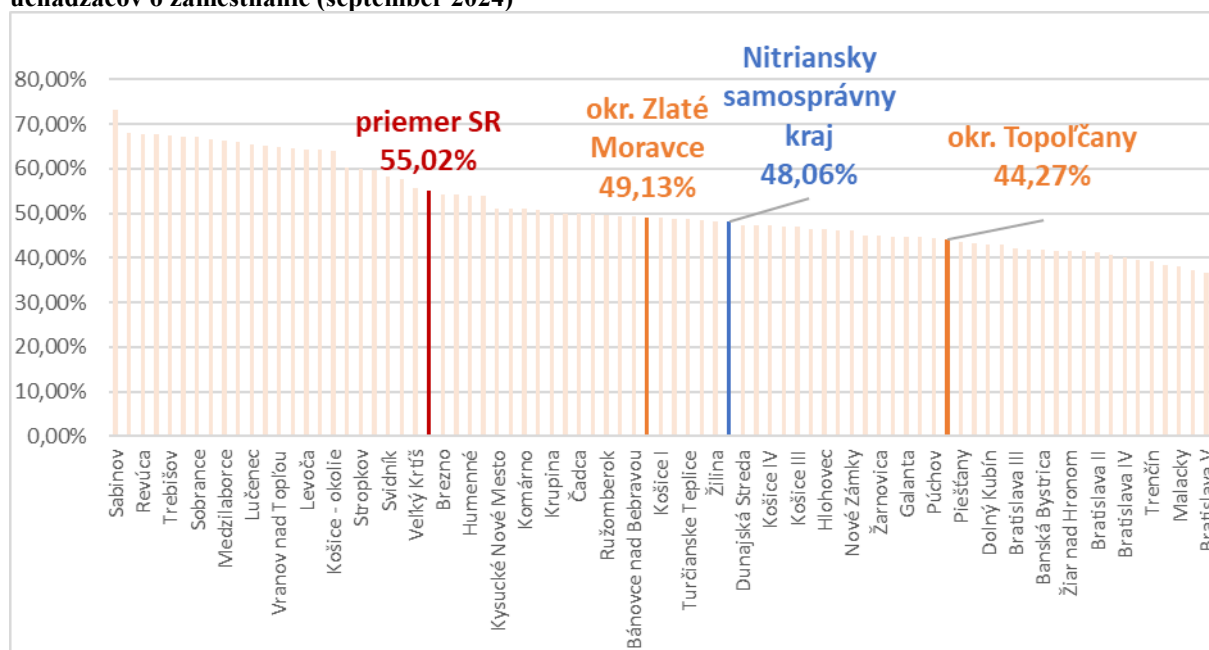
Tab. 2: Časové porovnanie úrovni nezamestnanosti od roku 2004

	september 04	september 09	september 24
okres Topoľčany	12,44%	11,01%	3,21%
okres Zlaté Moravce	16,04%	12,20%	2,47%
Nitriansky samosprávny kraj	14,97%	11,36%	2,87%
priemer SR	13,14%	12,45%	3,83%

Zdroj: UPSVaR SR

Dynamika znižovania miery nezamestnanosti v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce spomaľuje a miernym tempom predbieha priemer Slovenska. Faktorom tohto stavu je dosiahnutie kriticky nízkej miery nezamestnanosti vzhľadom na vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva, čo dokumentuje aj pomerne nízky podiel evidovaných nezamestnaných, ktorí nemali zamestnanie pred zaradením do evidencie nezamestnaných na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie.

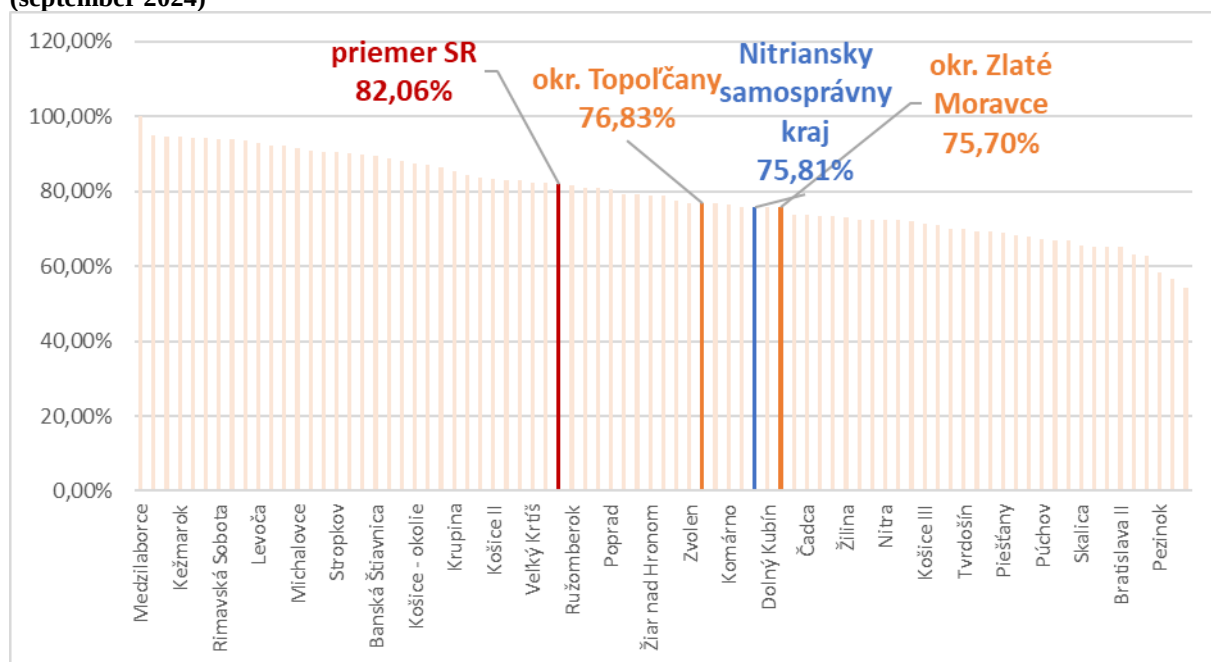
Graf 11: Podiel počtu uchádzačov o zamestnanie bez predchádzajúceho zamestnania na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie (september 2024)

Zdroj: UPSVaR SR

Potvrdením pozitívneho trendu štrukturálnej nezamestnanosti v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce je podiel počtu znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie. Tento ukazovateľ sa pohybuje významne pod úrovňou priemeru SR, čo ukazuje, že *okresy sa pomerne úspešne vysporiadali so štrukturálnou nezamestnanosťou, avšak pre ďalšie znižovanie nezamestnanosti je potrebné siahnuť po najrizikovejších skupinách nezamestnaných.*

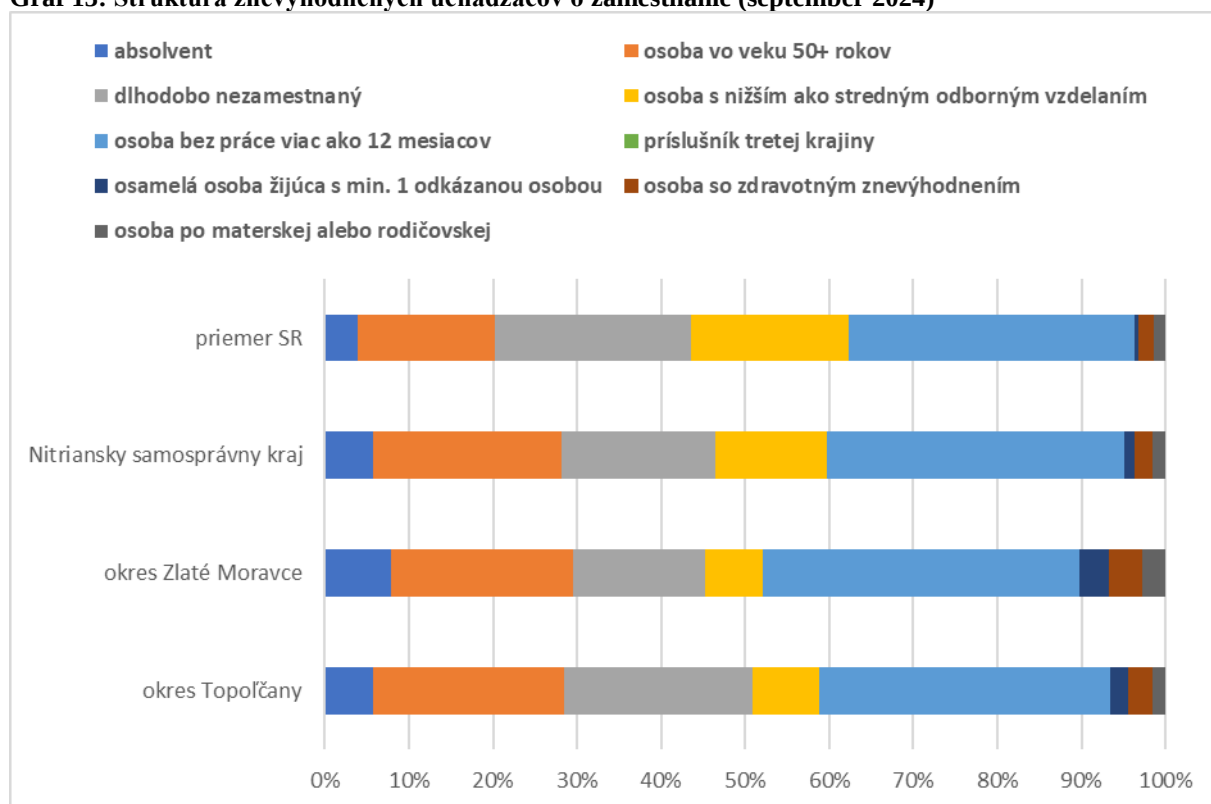
Graf 12: Podiel znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie (september 2024)

Zdroj: UPSVaR SR

Štruktúra znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a jej porovnaním v prípade okresov Topoľčany a Zlaté Moravce s celoslovenským priemerom ukazuje, že najrizikovejšími skupinami nezamestnaných osôb sú osoby bez práce viac ako 12 mesiacov a osoby vo veku viac ako 50 rokov.

Graf 13: Štruktúra znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie (september 2024)

Zdroj: UPSVaR SR

Vzhľadom na výsledky analýzy štruktúry sa javí ako optimálne naštartovať program prípravy pracovnej sily pre nedostatkové profesie formou rekvalifikácií rizikových skupín obyvateľstva, medzi ktoré patria predovšetkým poberatelia dávok v hmotnej núdzi, ktorí sú uchádzačmi o zamestnanie. Je potrebné zdynamizovať identifikáciu možností na financovanie týchto programov zo zdrojov EÚ, predovšetkým z Programu Slovensko.

1.4 Hospodárska aktivita

V Nitrianskom samosprávnom kraji pôsobí celkovo 29 214 podnikov (obchodných spoločností), z ktorých najväčší počet tvoria podniky do 9 zamestnancov. Celkovo 62 podnikov v samosprávnom kraji zamestnáva 250 a viac zamestnancov. Najväčší počet podnikov v okrese pôsobí v odvetviach stavebníctva, práva, poradenstva a účtovníctva a služieb.

Podniky v Nitrianskom samosprávnom kraji vytvorili v roku 2023 pridanú hodnotu v kumulatívnej výške takmer 4,1 mld. eur, pričom najúspešnejším odvetvím sa stal veľkoobchod. Napriek veľkému počtu podnikov, spoločnosti pôsobiace v oblasti práva, poradenstva a účtovníctva vytvorili v roku 2023 pridanú hodnotu len vo výške 65 mil. eur.

Podniky v Nitrianskom samosprávnom kraji vygenerovali v roku 2023 tržby v celkovej výške 21,6 mld. eur a dosiahli zisk pred zdanením vo výške 766,8 mil. eur, z čoho zaplatili daň z príjmov vo výške 216,2 mil. eur. Efektívna sadzba dane z príjmov dosiahla v priemere úroveň 27 %.

V okrese Topoľčany pôsobí celkovo 2 201 podnikov (obchodných spoločností), z ktorých najväčší počet tvoria podniky do 9 zamestnancov. Celkovo 8 podnikov v okrese zamestnáva 250 a viac zamestnancov. Najväčší počet podnikov v okrese pôsobí v odvetviach maloobchod, cestovný ruch a gastro a služby.

Podniky v okrese Topoľčany vytvorili v roku 2023 pridanú hodnotu v kumulatívnej výške 428 mil. eur, pričom najúspešnejším odvetvím sa stal elektrotechnický priemysel, nasledovaný drevárskym priemyslom a potravinárstvom. Navzdory veľkému počtu podnikov, cestovný ruch a gastro vytvorilo v roku 2023 pridanú hodnotu len vo výške 7 mil. eur.

Podniky v okrese Topoľčany vygenerovali v roku 2023 tržby v celkovej výške 1,8 mld. eur a dosiahli záporný kumulatívny hospodársky výsledok pred zdanením vo výške -38 mil. eur, z čoho zaplatili daň z príjmov vo výške 12,8 mil. eur.

V okrese Zlaté Moravce pôsobí celkovo 1 247 podnikov (obchodných spoločností), z ktorých najväčší počet tvoria podniky do 9 zamestnancov. Celkovo 4 podniky v okrese zamestnávajú 250 a viac zamestnancov. Najväčší počet podnikov v okrese pôsobí v odvetviach stavebníctva a maloobchodu.

Podniky v okrese Zlaté Moravce vytvorili v roku 2023 pridanú hodnotu v kumulatívnej výške 172 mil. eur, pričom najúspešnejším odvetvím sa stalo stavebníctvo, nasledované s veľkým odstupom strojárstvom.

Podniky v okrese Zlaté Moravce vygenerovali v roku 2023 tržby v celkovej výške 847 mil. eur a dosiahli zisk pred zdanením vo výške 36 mil. eur, z čoho zaplatili daň z príjmov vo výške 8,8 mil. eur. Efektívna sadzba dane z príjmov dosiahla v priemere úroveň 24 %.

Prvých 50 najväčších podnikov v Nitrianskom samosprávnom kraji z hľadiska celkových tržieb za rok 2023 generuje 36 % tržieb a 17 % dane z príjmov právnických osôb v kraji.

Tab. 3: Prehľad priemyselných nehnuteľností v databáze SARIO

Nehuteľnosť názov/označenie	Lokalita	Vlastníctvo	Typ nehuteľnosti	Voľná plocha
Deufol	Krušovce	súkromné	Hala	5400 m ²
Blue	Krušovce	súkromné	Hala	226 m ²
Milpek	Topoľčany	súkromné	Hala	1826 m ²
Štompárka	Nitrianska Blatnica	súkromné	Greenfield	147000 m ²
Obsolovce	Obsolovce	súkromné	Hala	2850 m ²
PZ Topoľčany	Topoľčany	mestské + súkromné	Greenfield	75574 m ²
Topoľčany Pivovar	Topoľčany	súkromné	Hala	5292 m ²
Tovarníky Hanton	Tovarníky	súkromné	Hala	2460 m ²
Zlaté Moravce VHS	Zlaté Moravce	súkromné	Hala	13087 m ²
Zlaté Moravce Prílepy	Zlaté Moravce	súkromné	Hala	1130 m ²
Zlaté Moravce	Zlaté Moravce	súkromné	Kancelárske priestory	1052

Tab. 4: Investičná pomoc poskytnutá v okrese Topoľčany

Spoločnosť	Rok	Lokalita	Investičné náklady (mil. eur)	Nové miesta	Daňová úľava (mil. eur)	Ekonomická aktivita
ZKW Slovakia s.r.o.	2012	Krušovce	50,30	520	20,12	Výroba svetelných systémov
Pankl Automotive Slovakia s.r.o.	2018	Topoľčany	12,07	120	1,55	Výroba vysokokvalitných komponentov hnacích a motorových systémov s vysokou presnosťou

Vláda SR neschvára poskytnutie štátnej/investičnej pomoci pre žiaden investičný zámer s miestom realizácie v okrese Zlaté Moravce.

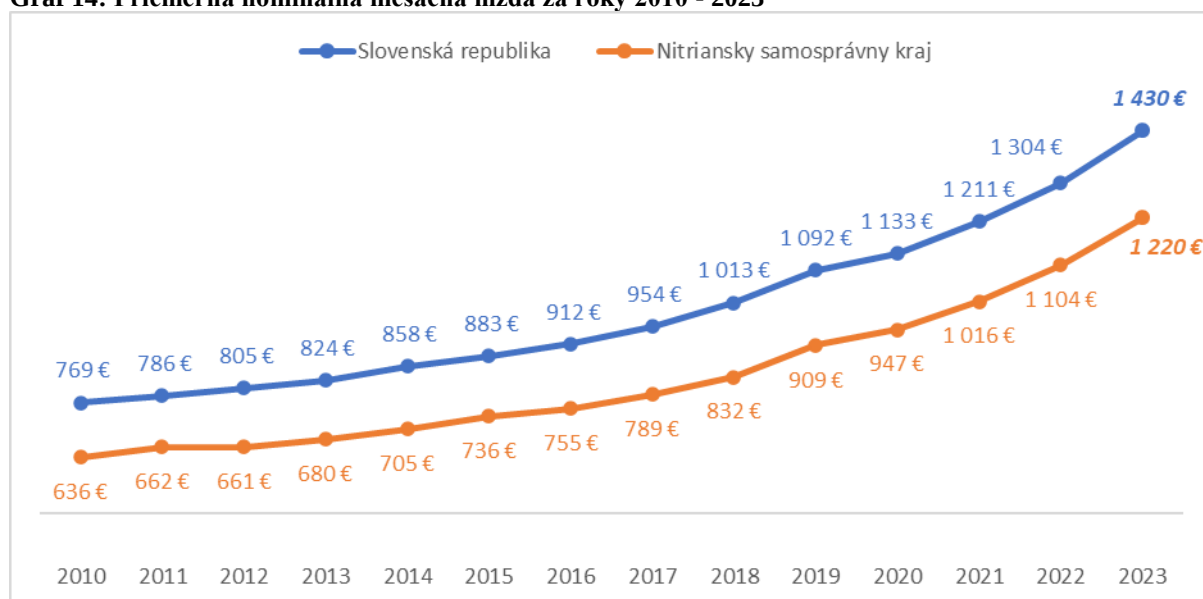
Tab. 5: Úspešne vykázané projekty SARIO vo vybraných okresoch od roku 2014

Investícia	Rok vykázania	Lokalita	Investícia (mil. eur)	Nové miesta	Ekonomická aktivita
Strähle+Hess GmbH	2017	Topoľčany	2,00	50	Výroba špeciálnych textílií pre automobilový priemysel
Pöttinger stroje	2022	Krušovce	18,00	150	Výroba technológií na spracovanie odpadu - kontajnerové systémy na výrobu kompostu a bioplynu
Bauer Gear Motor	2017	Zlaté Moravce	1,50	40	Výroba prevodoviek do elektromotorov pre rôzne využitie v strojárskych zariadeniach
Casa 7	2022	Gbelce	6,50	40	Výroba vešiakov a sušiacich na bielizeň

1.5 Priemerná mzda

Vzhľadom na to, že najvyššia dostupná granularita údajov o priemernej mzde je na úrovni odvetví v členení SK NACE a samosprávnych krajov, budeme pristupovať k okresom Topoľčany a Zlaté Moravce pri popise mesačnej hrubej priemernej mzdy na úrovni Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Graf 14: Priemerná nominálna mesačná mzda za roky 2010 - 2023

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/np3104rr/v_np3104rr_00_00_00_sk

Rozdiel medzi priemernou mzdou na Slovensku a v Nitrianskom samosprávnom kraji sa pohybuje okolo 15 % v neprospech Nitrianskeho samosprávneho kraja, pričom negatívny rozdiel sa kontinuálne znižuje.

Tab. 6: Priemerná nominálna hrubá mesačná mzda podľa odvetví SK NACE v roku 2023

2023	Bratislavský kraj	Trnavský kraj	Trenčiansky kraj	Nitriansky kraj	Žilinský kraj	Banskobystrický kraj	Prešovský kraj	Košický kraj
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	1 324 €	1 557 €	1 446 €	1 432 €	1 350 €	1 418 €	1 278 €	1 265 €
Ťažba a dobývanie	2 172 €	1 915 €	1 496 €	N/A	1 554 €	1 501 €	1 309 €	1 578 €
Priemyselná výroba	2 122 €	1 655 €	1 665 €	1 585 €	1 702 €	1 445 €	1 327 €	1 640 €
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	3 153 €	2 404 €	2 250 €	2 492 €	2 250 €	2 060 €	1 695 €	2 074 €
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	1 821 €	1 495 €	1 357 €	1 322 €	1 414 €	1 420 €	1 247 €	1 450 €
Stavebníctvo	1 781 €	1 201 €	1 294 €	1 155 €	1 335 €	1 331 €	1 065 €	1 402 €
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	1 926 €	1 360 €	1 314 €	1 371 €	1 362 €	1 255 €	1 235 €	1 247 €
Doprava a skladovanie	1 896 €	1 457 €	1 280 €	1 254 €	1 386 €	1 433 €	1 346 €	1 421 €
Ubytovacie a stravovacie služby	1 045 €	981 €	927 €	811 €	977 €	885 €	936 €	861 €
Informácie a komunikácia	3 042 €	2 001 €	1 809 €	1 725 €	1 887 €	2 241 €	1 436 €	2 204 €
Finančné a poisťovacie činnosti	2 786 €	1 928 €	1 909 €	1 849 €	1 876 €	1 838 €	1 806 €	1 929 €

Činnosti v oblasti nehnuteľností	1 923 €	1 096 €	1 401 €	1 380 €	1 540 €	1 475 €	1 305 €	1 267 €
Odborné, vedecké a technické činnosti	2 255 €	1 468 €	1 584 €	1 489 €	1 614 €	1 241 €	1 136 €	1 509 €
Administratívne a podporné služby	1 669 €	1 313 €	1 062 €	1 085 €	1 179 €	1 072 €	1 055 €	1 289 €
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	2 300 €	1 683 €	1 623 €	1 630 €	1 705 €	1 653 €	1 596 €	1 670 €
Vzdelávanie	1 515 €	1 478 €	1 394 €	1 426 €	1 387 €	1 409 €	1 455 €	1 523 €
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	2 093 €	1 674 €	1 645 €	1 761 €	1 877 €	1 703 €	1 612 €	1 852 €
Umenie, zábava a rekreácia	1 560 €	1 200 €	1 186 €	1 171 €	1 239 €	1 286 €	1 348 €	1 188 €
Ostatné činnosti	1 452 €	1 125 €	1 451 €	950 €	1 273 €	1 111 €	945 €	1 260 €

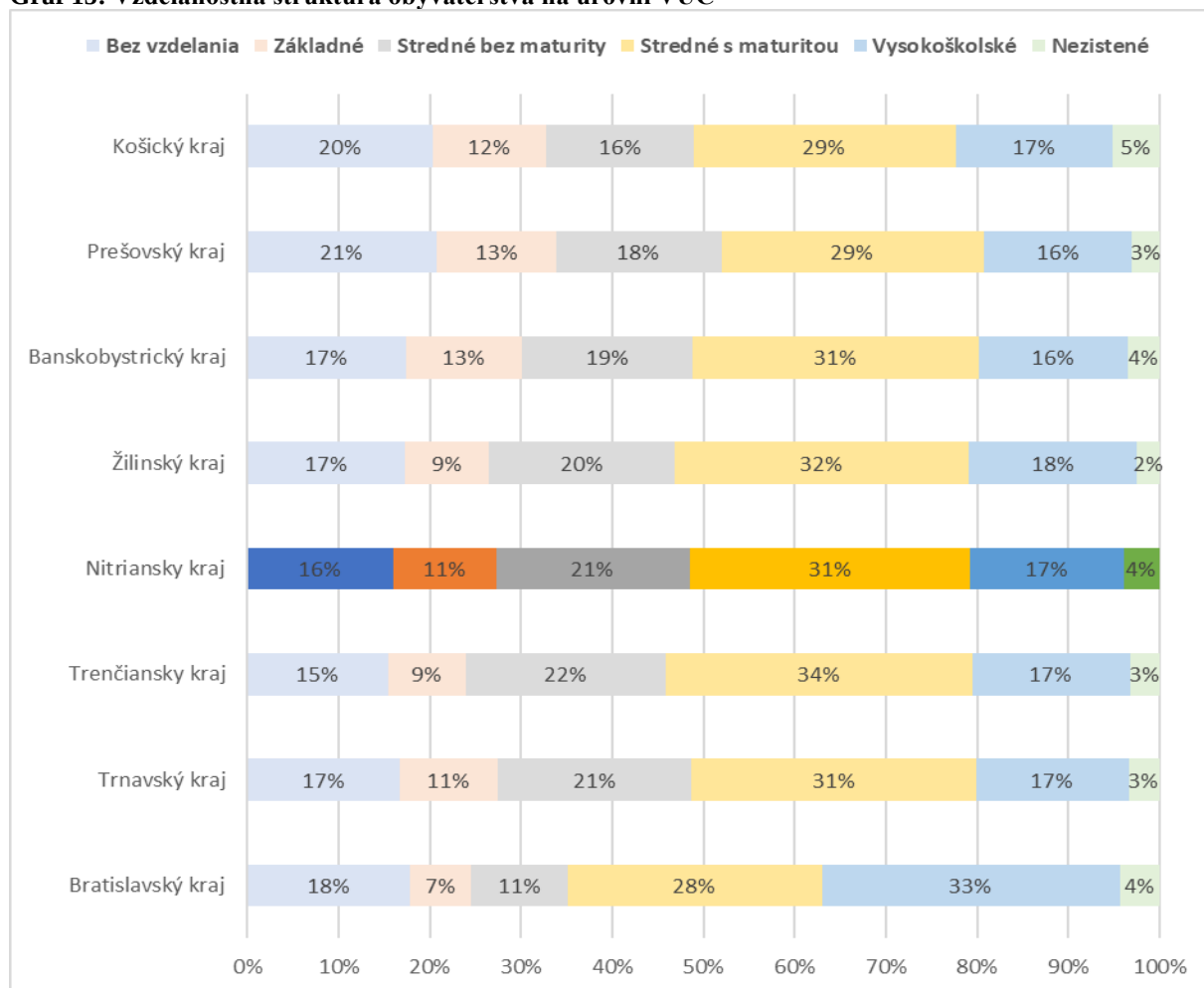
Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/np3104rr/v_np3104rr_00_00_00_sk

Rozkladom priemernej mesačnej hrubej nominálnej mzdy v národnom hospodárstve na jednotlivé odvetvia, podľa klasifikácie SK NACE, je jasne vidieť, že v Nitrianskom samosprávnom kraji dosahujú zamestnanci mzdy nad úrovňou priemeru Slovenska, a to vo väčšine odvetví. V porovnaní s ostatnými krajmi dosahuje v Nitrianskom samosprávnom kraji priemerná mzda najnižšiu úroveň v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb a v oblasti umenia, zábavy a rekreácie.

1.6 Vzdelávanie

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov Nitrianskeho samosprávneho kraja je charakteristická priemerným podielom vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva, mierne nadpriemerným podielom stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva a podpriemerným podielom nevzdelaného obyvateľstva.

Graf 15: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva na úrovni VÚC

Zdroj: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7054rr/v_om7054rr_00_00_00_sk

Okresy Topoľčany a Zlaté Moravce sú z hľadiska potenciálu pracovnej sily charakteristické, podobne ako celý Nitriansky samosprávny kraj, silnou vrstvou vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva, pričom patria medzi okresy s veľmi významným podielom obyvateľstva s ukončeným stredným odborným vzdelaním s maturitou.

Analýza vybavenosti Nitrianskeho samosprávneho kraja školskou infraštruktúrou ukazuje, že kapacity vzdelávacích inštitúcií sú v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce priemerné v predškolskom vzdelávaní a základnom vzdelávaní, podpriemerné vo všeobecnom stredoškolskom vzdelávaní a vysoko nadpriemerné v stredoškolskom odbornom vzdelávaní.

Tab. 7: Prepočet kapacít škôl na mernú jednotku

kapacita školských zariadení	prepočet na mernú jednotku	Nitriansky samosprávny kraj	okr. Topoľčany	okr. Zlaté Moravce	Priemer SR
materské školy	na 1 dieťa vo veku 3-5 rokov	0,99	1,11	0,91	0,99
základné školy	na 1 žiaka vo veku 6 - 15 rokov	0,96	0,94	0,91	0,84
stredné odborné školy	na 1 žiaka vo veku 16 - 19 rokov	0,69	0,91	0,77	0,64
gymnázia	na 1 žiaka vo veku 16 - 19 rokov	0,31	0,22	0,15	0,36

Zdroj: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/statistiky/statisticka-rocenka-publikacia.html?page_id=9580; https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_dem/om7006rr/v_om7006rr_00_00_00_sk

Vzdelávanie je v okrese Topoľčany zabezpečované prostredníctvom 42 materských škôl s celkovou kapacitou 2 034 detí, 24 základných škôl s celkovou kapacitou 5 475 žiakov, 9 stredných odborných škôl s celkovou kapacitou 2.285 žiakov a 1 gymnázia s celkovou kapacitou 551 žiakov.

V okrese Zlaté Moravce je vzdelávanie zabezpečované prostredníctvom 42 materských škôl s celkovou kapacitou 1 139 detí, 22 základných škôl s celkovou kapacitou 3 085 žiakov, 4 stredných odborných škôl s celkovou kapacitou 1 068 žiakov a 1 gymnázia s kapacitou 203 žiakov.

1.7 Sociálne služby

V Nitrianskom samosprávnom kraji poskytuje služby 913 zariadení sociálnych služieb s celkovou kapacitou 15 806 osôb. Na základe analýzy kapacít a potrieb sociálnych služieb je možné konštatovať, že významne nedostatočné sú v Nitrianskom samosprávnom kraji predovšetkým kapacity:

- odľahčovacej služby;
- sociálnej rehabilitácie a sociálneho poradenstva
- zariadení dočasnej starostlivosti o deti.

Tab. 8: Podrobná štatistika počtu zariadení sociálnych služieb v Nitrianskom samosprávnom kraji

<i>počet sociálnych zariadení</i>	neverejný poskytovateľ	zriadený alebo založený obcou/mestom	zriadený alebo založený vyšším územným celkom
denné centrum	0	24	0
denný stacionár	25	16	0
domov na polceste	1	0	5
domov sociálnych služieb	48	10	36
integračné centrum	0	1	1
jedáleň	3	12	0
komunitné centrum	11	25	0
krízová pomoc poskytovaná telekomunikačnými technológiami	2	1	0
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	8	6	0
nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	7	1	0
nízkoprahové denné centrum	3	2	0
nocľaháreň	5	11	0
odľahčovacia služba	0	0	0
opatrovateľská služba	99	136	0
podpora samostatného bývania	0	0	0
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	0	3	0
pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	0	0	0
požičiavanie pomôcok	6	6	0
práčovňa	0	1	0
prepravná služba	30	23	0
rehabilitačné stredisko	3	1	6
služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života	3	0	0
služba včasnej intervencie	2	0	8
sociálna rehabilitácia	0	0	0
sociálne poradenstvo - špecializované	10	0	1
sociálne poradenstvo - základné	25	0	0

sprievodcovská služba a predčitateľská služba	1	0	0
sprostredkovanie osobnej asistencie	4	0	0
sprostredkovanie tlmočnickej služby	1	0	0
stredisko osobnej hygieny	1	4	0
špecializované zariadenie	39	3	34
terénna sociálna služba krízovej intervencie	2	6	0
tlmočnická služba	9	0	0
útulok	3	7	5
zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	0	0	1
zariadenie núdzového bývania	3	3	1
zariadenie opatrovateľskej služby	16	7	0
zariadenie podporovaného bývania	7	0	5
zariadenie pre seniorov	65	21	14
zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa	17	7	0
Celkový súčet	459	337	117

Zdroj: <https://sos.mpsvr.gov.sk/pm/poskytovatel-sos>

1.8 Cestovný ruch a kultúrne dedičstvo

• Národné kultúrne pamiatky a pamiatkové územia

Významnou súčasťou kultúrneho dedičstva v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce je pamiatkový fond tvorený národnými kultúrnymi pamiatkami a pamiatkovými územiaми. Spolu sa v oboch okresoch nachádza 616 národných kultúrnych pamiatok z toho 474 hnutelných národných kultúrnych pamiatok, obsahujúcich 1 174 pamiatkových predmetov a 142 nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, obsahujúcich 410 pamiatkových objektov. Z pamiatkových území sa v oboch okresoch nachádzajú 3 pamiatkové zóny. 2 v okrese Topoľčany (Pamiatková zóna Topoľčany s rozlohou 48 393 m² a Pamiatková zóna Topoľčany – Stummerova ul. s rozlohou 116 545 m²) a 1 v okrese Zlaté Moravce (Pamiatková zóna Zlaté Moravce s rozlohou 360 696 m²).

Tab. 9: Pamiatkové územia v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce

okres	Topoľčany	Zlaté Moravce
pamiatkové územie	2	1
pamiatková rezervácia	0	0
pamiatková zóna	2	1

Zdroj: Ústredný zoznam pamiatkového fondu

Na území okresov Topoľčany a Zlaté Moravce z hľadiska návštevnosti národných kultúrnych pamiatok disponuje najvýraznejším potenciálom **národná kultúrna pamiatka kaštieľ s areálom v Topoľčiankach**, ktorý umocňuje ďalšie atraktívne turistické ciele v jej blízkom okolí, ako napríklad Zubria zvernica a hrad Hrušov. Z hľadiska potenciálu návštevnosti ďalšou významnou národnou kultúrnou pamiatkou v okrese Zlaté Moravce je kaštieľ s areálom na území katastrov obcí Tesárske Mlyňany a Vieska nad Žitavou známy pod názvom **Arborétum Mlyňany**. V okrese Topoľčany je to najmä národná kultúrna pamiatka Topoľčiansky hrad a viaceré významné národné kultúrne pamiatky v obci Oponice ako hrad, kaštieľ, kaštieľ s Aponiovskou knižnicou a park a kostol sv. Petra a Pavla s hrobkou Aponiovcov. Špecifickým turistickým cieľom je národná kultúrna pamiatka hradisko v Bojnjej s väzbou na nálezy najstarších dokladov prítomnosti kresťanstva na Slovensku, či pamiatkovo hodnotné kalvárie.

V záujme sfunkčnenia chátrajúcich historických objektov cestovného ruchu a kúpeľníctva sa navrhuje preskúmať možnosti podpory revitalizácie chátrajúcich historických pamiatok cestovného ruchu a kúpeľníctva, a to predovšetkým formou

nastavenia podporných schém Programu Slovensko a nástrojov zvýhodneného úverového financovania prostredníctvom nástrojov Slovak Investment Holding (SIH).

Z chátrajúcich, neobnovených alebo iba čiastočne obnovených národných kultúrnych pamiatok v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce majú potenciál pre revitalizáciu a využitie vo forme zariadení cestovného ruchu najmä nasledovné: kaštieľ s areálom v Tovarníkoch, kaštieľ s areálom v Hajnej Novej Vsi, kaštieľ s areálom v Nitrianskej Blatnici, kaštieľ v Šalgovciach, kaštieľ v Kamanovej, kaštieľ s areálom v Beladiciach, kaštieľ v Malých Vozokanoch, kaštieľ v Nevericiach, kaštieľ v Skýcove, kaštieľ v Zlatých Moravciach, župný dom v Zlatých Moravciach a ľudový dom s hospodárskou časťou v Ladiciach.

V záujme predchádzania kolidovaniu nárokov na budovanie infraštruktúry cestovného ruchu a záujmov ochrany pamiatkového fondu je vhodné preveriť možnosti podpory budovania infraštruktúry cestovného ruchu, viažucej sa k národným kultúrnym pamiatkam, aj v polohách na ktoré sa pamiatková ochrana nevzťahuje.

- **Nehmotné kultúrne dedičstvo**

V roku 2022 bol do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva (UNESCO) zapísaný prvok „**Tradície spojené s chovom koní plemena lipican**“. V Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska je prvok „**Chov plemena koní lipican v Topoľčiankach**“ zapísaný od roku 2017 – nositeľom prvku je **Národný žrebčín Topoľčianky, š. p.**

Počiatok chovu týchto ušľachtilých koní siaha do 16. storočia. Lipican patrí medzi najstaršie kultúrne plemená koní chované vo svete. Chov plemena Lipican je úzko spätý s rôznymi tradíciami a prejavmi, spoločenskými aktivitami a slávnostnými udalosťami.

Ústredie ľudovej umeleckej výroby (ďalej len „ÚLUV“) eviduje v zozname remeselníkov a ľudových výrob 8 remeselníkov pôsobiach v okrese Topoľčany a 5 v okrese Zlaté Moravce.

Národné osvetové centrum (ďalej len „NOC“) eviduje v Zozname kultúrno-osvetových zariadení, ktorý vedie podľa zákona č. 189/2015 Z. z., v okrese Topoľčany 2 kultúrno-osvetové zariadenia a v okrese Zlaté Moravce 2 kultúrno-osvetové zariadenia.

Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove (ďalej len „SÚH“) v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce neeviduje žiadne astronomické zariadenie. Organizáciu postupových súťaží v týchto okresoch zabezpečuje SÚH v spolupráci s Tribečským osvetovým strediskom v Topoľčanoch a Krajským osvetovým strediskom v Nitre.

- **Múzeá, galérie a knižnice**

V okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce nepôsobia žiadne múzeá a galérie v priamej zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR s výnimkou historickej knižnice rodu Aponiovcov v Oponiciach v okrese Topoľčany, ktorú spravuje Slovenská národná knižnica. **Aponiovská knižnica** alebo Bibliotheca Apponiana sa pýši prívlastkom najkrajšia interiérová knižnica na Slovensku a v súčasnosti obsahuje 8 222 titulov písaných v 12 jazykoch, medzi ktorými nechýbajú vzácne diela od autorov ako Macchiavelli, Petrarca, G. Bruno, Galilei, Da Vinci, Schiller, Dumas, Balzac, Newton či Linné.

V okrese Zlaté Moravce pôsobia štyri múzeá v inej zriaďovateľskej pôsobnosti. **Mestské múzeum Zlaté Moravce** je múzeom vlastivedného typu, ktoré sídli v pôvodne renesančnom Migazziovskom kaštieli z roku 1630 a je súčasťou Ponitrianskeho múzea v Nitre. Obecné **Národopisné múzeum Topoľčianky** obsahuje etnografické a historické predmety zo života vidieckeho ľudu z prelomu 19. - 20. storočia.

Národný žrebčín Topoľčianky sa v 80. rokoch 20. storočia podujal postupne vybudovať **Hipologické múzeum Národného žrebčína** v Topoľčiankach. **Múzeum Ladice – Katolícka škola** sa nachádza v areály rímskokatolíckej fary v Ladiciach a obsahuje historické a etnografické predmety.

V okrese Topoľčany sa nachádza 5 múzeí. **Tribečské múzeum** v Topoľčanoch sa radí medzi regionálne vlastivedné múzeá s užšou špecializáciou na dokumentáciu dejín chmeliarstva, sladovníctva a pivovarníctva na Slovensku. Významnou národnou kultúrnou pamiatkou je **hradisko Valy** a s ním spojené **Archeologické múzeum Veľkej Moravy** v Bojnej. **Apponyiho múzeum** v Oponiciach bolo založené r. 1993 v tzv. Malom kaštieli, postavenom na prelome 16. a 17. storočia. Nachádza sa v ňom množstvo exponátov viažucich sa na rod Apponyiovcov, Bartakovičovcov a bernolákovských kňazov, ktorí pôsobili v Oponiciach na prelome 18. a 19. storočia. Múzeum **Nitrianska Blatnica** zriadilo občianske združenie Rotunda Jurko v spolupráci s Archeologickým ústavom SAV Nitra. Stála expozícia *Lud pod Marhátom v dávnej minulosti* bola sprístupnená verejnosti v priestoroch Kultúrneho domu v Nitrianskej Blatnici. Múzeum **Bajžíkov mlyn – múzeum voskových figurín** sa nachádza v obci Závada. Mlyn je technickou pamiatkou a rodinným múzeom.

V okrese Zlaté Moravce pôsobí 1 mestská knižnica, 30 obecných knižníc a z toho 6 knižníc stagnuje. V okrese Topoľčany pôsobí jedna regionálna knižnica, 46 obecných knižníc a z toho stagnuje 10 obecných knižníc.

- **Štatistika cestovného ruchu v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce - analytická časť**

Najväčší medziročný nárast z hľadiska počtu návštevníkov zaznamenal okres Topoľčany v roku 2019, v porovnaní s rokom 2011, a to až o 90 %. Počet návštevníkov kulminoval v roku 2019, kedy navštívilo okres 32 488 návštevníkov.

Ďalším, z hľadiska počtu návštevníkov úspešným bol rok 2015, kedy ich počet medziročne narástol o 37 % a rok 2019, kedy bol zaznamenaný nárast o 24 %. Nasledujúce sezóny boli ovplyvnené pandémiou ochorenia Covid-19.

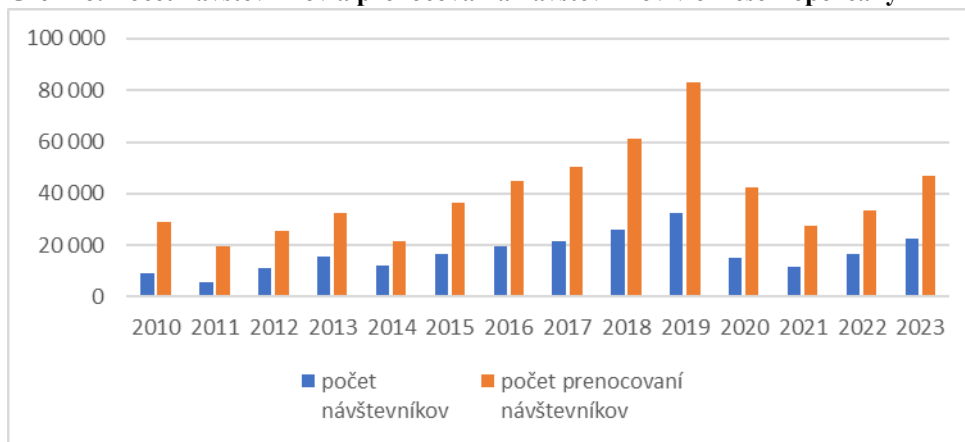
Štatistickými údajmi okresu Zlaté Moravce disponujeme len do roku 2019, údaje od roku 2020 nie je možné publikovať pre ich dôverný charakter. Z dostupných štatistík vyplýva, že najväčší medziročný nárast z hľadiska počtu návštevníkov dosiahol okres Zlaté Moravce v roku 2017, v porovnaní s rokom 2016 a to o 21 %. V tomto roku zároveň okres navštívil najvyšší počet návštevníkov 16 191.

Zo štatistík ďalej vyplýva, že v okresoch prevažujú domáci návštevníci nad zahraničnými, v pomere približne 80 ku 20 v prípade okresu Topoľčany a 70 ku 30 v prípade okresu Zlaté Moravce, pričom ani tieto štatistiky nie sú od roku 2020 verejným údajom.

Okres Topolčany

Prenocovania

Graf 16: Počet návštevníkov a prenocovania návštevníkov v okrese Topolčany

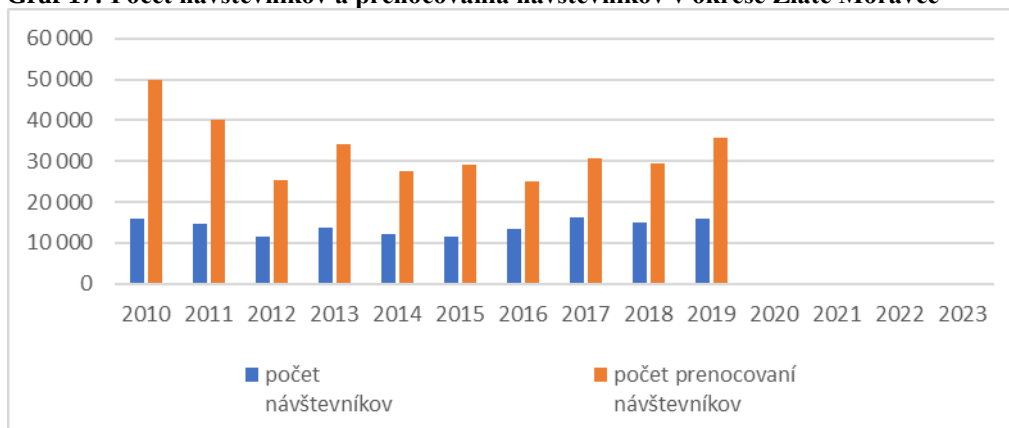

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Okres Zlaté Moravce

Prenocovania

Graf 17: Počet návštevníkov a prenocovania návštevníkov v okrese Zlaté Moravce

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

INFOCENTRUM – TOPOLEČANY / ZLATÉ MORAVCE

Mestá Topolčany aj Zlaté Moravce majú k dispozícii Turistické informačné centrum, ktoré slúži ako zdroj informácií pre návštevníkov aj miestnych obyvateľov. Informačné centrum sa nachádza v centre mesta a ponúka rôzne služby pre lepšiu orientáciu a pohodlie turistov.

MIESTA ZÁUJMU – TOPOLEČANY

Mestské kultúrne stredisko Topolčany

Tribečské osvetové stredisko v Topolčanoch

Tribečské múzeum v Topolčanoch

Apponyiho poľovnícke múzeum

Archeologické múzeum Veľkej Moravy v Bojnej

Hrad Oponice

Topolčiansky hrad

Kúpalisko Topolčany

Vodná nádrž Duchonka

UBYTOVANIE – TOPOLEČANY

Hotely: V Topolčanoch sa nachádza niekoľko menších hotelov, ktoré ponúkajú komfortné ubytovanie s rôznymi úrovňami vybavenia. Väčšina z nich poskytuje služby na úrovni troj- a štvorhviezdičkových hotelov, kde je zahrnutá aj možnosť raňajok.

Penzióny a apartmány: Mesto ponúka aj ubytovanie v penziónoch a súkromných apartmánoch, ktoré sú obľúbené medzi návštevníkmi hľadajúcimi cenovo prístupnejšie možnosti alebo väčšie súkromie.

Ubytovanie v súkromí a Airbnb: Rastúci trend sú aj krátkodobé prenájmy cez platformy ako Airbnb, kde môžu návštevníci nájsť rôzne typy ubytovania, od cenovo výhodných izieb až po priestrané apartmány.

Chaty a rekreačné zariadenia: V okolí Topolčian, najmä pri rekreačných oblastiach ako je Duchonka, sa nachádzajú chaty a rekreačné zariadenia, ktoré sú vhodné najmä pre väčšie skupiny alebo rodiny, ktoré chcú byť bližšie k prírode.

ZHRNUTIE – TOPOLEČANY

Cestovný ruch v Topolčanoch má dobrý potenciál na rast a rozvoj, avšak pre maximálne využitie jeho možností by bolo prospešné zvažovať zapojenie do oblastnej organizácie cestovného ruchu. S ohľadom na bohatú históriu, kultúru a prírodné krásy má mesto všetky predpoklady na prilákanie väčšieho počtu turistov, čo by prispelo k jeho hospodárskemu a kultúrnemu rozvoju.

MIESTA ZÁUJMU - ZLATÉ MORAVCE

Múzeum v Zlatých Moravciach

Stála expozícia hornín a nerastov Horného Požitavia

Zámocké múzeum Topolčianky

Živánska veža, hrad, mýtnica

Hrad Hrušov

Čierny hrad

UBYTOVANIE – ZLATÉ MORAVCE

Hotely: V Zlatých Moravciach sú k dispozícii menšie hotely, ktoré poskytujú pohodlné a útulné ubytovanie pre návštevníkov mesta. Väčšina hotelov ponúka raňajky, bezplatné Wi-Fi a ďalšie základné služby.

Penzióny a apartmány: Mesto ponúka aj ubytovanie v penziónoch a súkromných apartmánoch. Tieto typy ubytovania sú ideálne pre návštevníkov, ktorí preferujú útulné prostredie s domácou atmosférou alebo potrebujú cenovo prístupnejšie možnosti.

Ubytovanie v súkromí a Airbnb: Možnosti ubytovania cez platformy ako Airbnb v Zlatých Moravciach narastajú. Návštevníci si môžu vybrať z rôznych typov súkromného ubytovania, od izieb v rodinných domoch až po celé byty alebo domy.

Rekreačné zariadenia a chaty: V blízkom okolí mesta, najmä pri prírodných a rekreačných oblastiach ako Arborétum Mlyňany alebo Topolčianky, sa nachádzajú chaty a rekreačné zariadenia, ktoré sú vhodné pre rodiny, väčšie skupiny alebo návštevníkov hľadajúcich pokojné prostredie mimo mesta.

ZHRNUTIE – ZLATÉ MORAVCE

Zlaté Moravce majú značný potenciál na rozvoj cestovného ruchu, ktorý by mohol prispieť k hospodárskej prosperite a kultúrnemu rastu mesta. Zapojenie do oblastnej organizácie

cestovného ruchu by mohlo významne posilniť marketingové a propagačné aktivity, čo by viedlo k zvýšeniu počtu návštevníkov.

Odporúčania: Vstup do systému organizácií cestovného ruchu

Mestá Topoľčany a Zlaté Moravce momentálne nie sú členmi žiadnej oblastnej organizácie cestovného ruchu, čo predstavuje významnú prekážku v systematickom rozvoji cestovného ruchu v týchto regiónoch. Z uvedeného vyplýva návrh *zvážiť možnosť vstupu do oblastných organizácií cestovného ruchu, čím by sa významne zlepšili podmienky pre rozvoj a propagáciu turizmu v Topoľčanoch a Zlatých Moravciach, čo by malo pozitívny dopad na ekonomiku a rozvoj týchto miest.*

1.9 Fungovanie prvkov kritickej infraštruktúry

V koncepcii kritickej infraštruktúry v Slovenskej republike a spôsobe jej ochrany a obrany je kritická infraštruktúra definovaná ako tá časť národnej infraštruktúry (vybrané organizácie a inštitúcie, objekty, systémy, zariadenia, služby a systémy), ktorej zničenie alebo znefunkčnenie v dôsledku pôsobenia rizikového faktora spôsobí ohrozenie alebo narušenie politického a hospodárskeho chodu štátu alebo ohrozenie života a zdravia obyvateľstva.

Na základe koncepcie kritickej infraštruktúry v Slovenskej republike a spôsobe jej ochrany a obrany je potrebné zaoberať sa týmito najdôležitejšími sektormi kritickej infraštruktúry:

- voda;
- potraviny;
- zdravie;
- energetika;
- informačné a komunikačné technológie;
- doprava; a
- verejný poriadok a vnútorná bezpečnosť.

1.9.1 Voda

- Základné vybavenie obcí – vodovod, kanál, čistenie priepustov

Verejné vodovody

Tab. 10: Napojenosť obyvateľov na verejný vodovod (VV) v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce k 31. 12. 2023

Okres	Počet obcí	Počet obcí s verejnými vodovodmi			% obcí s VV z celkového počtu obcí
		v správe VS	v správe OÚ	spolu	
Topoľčany	54	48	3	51	94,44
Zlaté Moravce	33	27	2	29	87,88

Okres	Počet bývajúcich obyvateľov	Počet obyvateľov pripojených na verejný vodovod			% obyv. s VV z celkového počtu obyvateľov
		v správe VS	v správe OÚ	spolu	
	počet				%
Topoľčany	69 756	65 291	2 659	67 950	97,41
Zlaté Moravce	40 816	34 635	1 513	36 148	88,56

V okrese **Topoľčany** nemajú verejný vodovod obce Blesovce, Lipovník a Nemečky. V okrese **Zlaté Moravce** sú bez verejného vodovodu 4 obce: Host'ovce, Kostol'any pod Tribečom, Ladice a Neverice. Zásobovanie pitnou vodou zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (ZsVS). V okrese Topoľčany sú verejné vodovody v 3 obciach (Krnča, Orešany, Urmince) a v okrese Zlaté Moravce v 2 obciach (Hostie, Mankovce) v správe obecných úradov.

Tab. 11: Situácia v odvádzaní a čistení odpadových vôd verejnou kanalizáciou (VK) k 31. 12. 2023

Okres	počet obcí	počet obcí s VK	% obcí s VK z celkového počtu
Topoľčany	54	20	37,04
Zlaté Moravce	33	21	63,64

Okres	počet bývajúcich obyvateľov	počet obyvateľov pripojených na VK	% obyv. s VK z celkového počtu	počet obyvateľov pripojených na VK s ČOV	% obyv. pripojených na VK s ČOV z celkového počtu
Topoľčany	69 756	40 811	58,51	40 811	58,51
Zlaté Moravce	40 816	24 975	61,19	24 975	61,19

• Protipovodňová ochrana

Okres Topoľčany

Z hľadiska protipovodňovej ochrany okres Topoľčany patrí do územnej pôsobnosti Povodia dolného Váhu, odštepny závod. Predmetné územie patrí do povodňového úseku č. 2-XII, ktorý zabezpečuje Prevádzkové stredisko Topoľčany a povodňového úseku č. 2-XIII, ktorý zabezpečuje Prevádzkové stredisko Nitra.

Okres Zlaté Moravce

Z hľadiska protipovodňovej ochrany **okres Zlaté Moravce** patrí do územnej pôsobnosti Povodia dolného Váhu a z časti aj Povodia Hrona, odštepny závod. Predmetné územie v správe Povodia dolného Váhu patrí do povodňového úseku č. 2-XV, ktorý zabezpečuje Prevádzkové stredisko Nitra. Územie v správe Povodia Hronu patrí do povodňového úseku č. 3-VI, ktorý zabezpečuje Prevádzkové stredisko stredný Hron a povodňového úseku č. 3-VII, ktorý zabezpečuje Prevádzkové stredisko dolný Hron.

Protipovodňová ochrana je činnosť zameraná na zníženie povodňového rizika na povodňou ohrozenom území, na predchádzanie záplavám a tiež na zmiernenie nepriaznivých dôsledkov povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a hospodársku činnosť. Nevyhnutnosť zabezpečovania protipovodňovej ochrany predmetných území vyplýva ako z prírodných daností územia (z klimatických, geologických, hydrologických podmienok), tak aj zo sociálno-ekonomických aktivít tu žijúcich obyvateľov (územný rozvoj, umiestnenie sídiel, hospodárske aktivity, kultúrne pamiatky, ...).

Okresom Topoľčany pretekajú a odvodňujú vodné toky Nitra a Bebrava. Toky Nitra a Bebrava, ako aj ich prítoky v miestach zaústenia, majú vybudované ochranné hrádze na prevedenie prietoku Q_{100} . V rámci okresu Topoľčany je vybudovaných viacero vodných stavieb, niektoré pôvodne slúžili na závlahy alebo ako rybníky.

Okres Zlaté Moravce sa nachádza v severnom výbežku Podunajskej nížiny, západnú časť okresu tvorí pohorie Tribeč a východnú časť pohorie Pohronský Inovec, ktoré sú pramennou oblasťou vodného toku Žitava a všetkých jej prítokov. Na vodnom toku Žitava a ani na jej

prítokoch nie je vybudovaná súvislá protipovodňová ochrana na prevedenie prietoku Q_{100} . t. j. sú vybudované v jednotlivých obciach pomiestne smerové a stabilizačné úpravy, ktoré však nedosahujú úroveň ochrany pred prietokom Q_{100} .

V rámci okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce boli v rámci Plánov manažmentu povodňových rizík identifikované **geografické oblasti a obce s existujúcim potenciálne významným povodňovým rizikom.**

1.9.2 Potraviny

V súvislosti s prejavmi globalizačných trendov v maloobchode a vstupe medzinárodných spoločností na slovenský trh došlo k procesu koncentrácie maloobchodu v prospech veľkometrážnych predajní potravín v podobe supermarketov a hypermarketov. Na tieto procesy nadväzujú aj zmeny v nákupnom správaní spotrebiteľov. Spotrebiteľia (aj na vidieku) si osvojili nákup vo veľkometrážnych predajniach, ktoré začali na slovenskom trhu dominovať. To malo negatívny dopad na potravinársky maloobchod, ktorý sa na slovenskom vidieku prejavuje v podobe vzniku tzv. „potravinových púští“. Napriek označeniu potravinové púšte sa však tento problém netýka len dostupnosti samotných potravín, ale aj ďalších nepotravinárskych tovarov každodennej potreby.

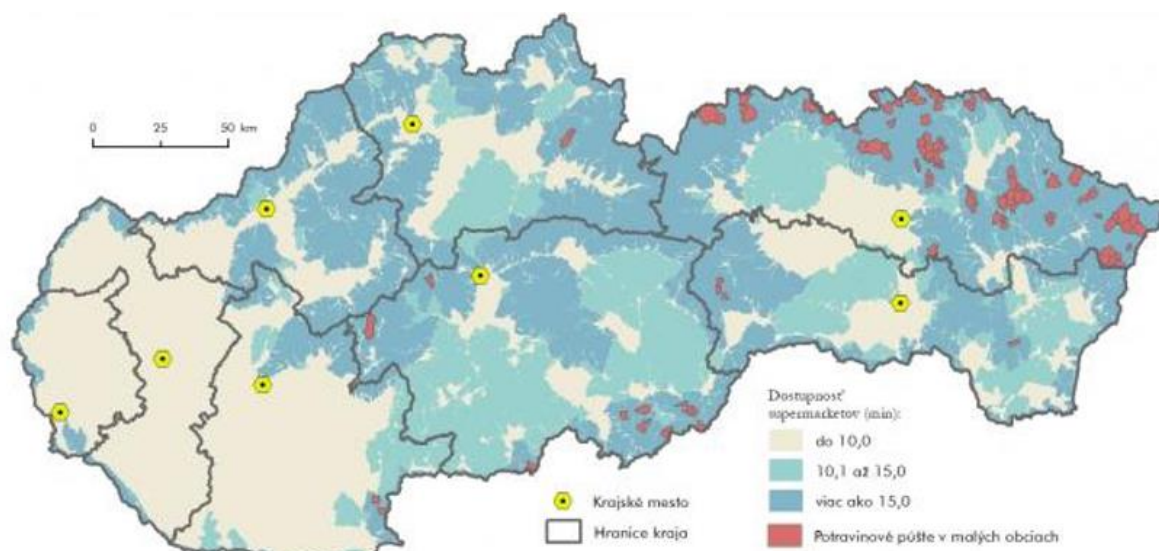
Jednou z typických prejavov potravinových púští je, že sa vo zvýšenej miere nachádzajú v sociálno-ekonomicky zaostalých územiach. Determinujúcim sociálno-ekonomickým faktorom podmieňujúcim vznik a rozširovanie potravinových púští je nízky príjem obyvateľov značne ovplyvňujúci spotrebu a nákupné správanie, slabú kúpyschopnosť, ale aj problémy spojené s dostupnosťou do obchodov.

V podmienkach Slovenskej republiky máme často zmapované potravinové púšte vo väčších, mestských aglomeráciách (obdobne ako v iných krajinách EÚ), pričom takmer absentuje komplexnejšia analýza vidieckeho prostredia. Práve toto územie sa vyznačuje najvyššou mierou potenciálneho vytvorenia potravinových púští.

Z pohľadu riešenia potravinových púští je nevyhnutné, aby vidiecke predajne ponúkali viac služieb než je iba predaj základných potravín a nepotravinárskych produktov dennej potreby.

Podľa dostupných informácií bolo na Slovensku v roku 1996 až 46 % obcí, v ktorých sa nenachádzala žiadna predajňa potravinárskeho tovaru, supermarket alebo predajňa tovaru. V priebehu desaťročí došlo k výraznejšiemu úbytku obcí bez potravinárskych predajní, pričom ich podiel klesol pod úroveň 7 %. Znamená to, že situácia sa postupne vyvíja priaznivejšie vo vzťahu k obyvateľom malých obcí.

Podľa štúdie ZMOS, realizovanej v roku 2019, bolo na Slovensku identifikovaných 102 reálnych potravinových púští z kategórie malých obcí (do 500 obyvateľov). Až 62 % týchto obcí patrí do veľkostnej kategórie do 250 obyvateľov. Ide o obce lokalizované prevažne na východe Slovenska a v južných okresoch stredného Slovenska (RS, PT).

Zdroj: Dopadová štúdia: Potravinová dostupnosť na vidieku, 2020, ZMOS; (https://www.zmos.sk/potravinova-dostupnost-na-vidieku-oznam/mid/419520/html#m_419520)

Podľa prieskumu ZMOS až 55,3 % starostov konštatovalo, že nie je možné ekonomicky zabezpečiť činnosť potravinovej predajne. Dokonca 64,2 % starostov obcí s počtom obyvateľov do 250 si myslí, že to nie je možné, v prípade obcí do 500 obyvateľov je o tejto nemožnosti presvedčených 33 % starostov.

Odstránenie problému s nedostupnosťou potravín na vidieku si bude vyžadovať spoluprácu všetkých zainteresovaných strán a rezortov a použitie celého spektra nástrojov, pretože jednotlivé vidiecke sídla budú vyžadovať osobitný prístup. Pri odstraňovaní potravinových púští je tiež veľmi dôležité a potrebné vziať do úvahy fakt, že na Slovensku máme až 36 prihraničných okresov z celkového počtu 79, pričom až 48 % populácie žije v prihraničných oblastiach. Táto časť populácie Slovenska využíva blízkosť hranice na cezhraničné nákupy, kde susedné krajiny nastavujú cenovú politiku účelne, a tým lákajú obyvateľov SR na nákupy potravín za hranicami SR. Cestou je zvyšovanie konkurencieschopnosti slovenských dodávateľov, spájanie výrobcov a pomoc pri zakladaní ich odbytových organizácií.

Na základe vyššie uvedených faktov je nevyhnutné vnímať dostupnosť maloobchodných predajní na vidieku ako službu vo verejnom záujme. Zavedenie podporných, dotačných mechanizmov zvýši kvalitu života v dotknutom území a zároveň je priestor na podporu lokálnej ekonomiky a produkcie.

1.9.3 Zdravie

V Nitrianskom samosprávnom kraji poskytuje služby 1.412 poskytovateľov zdravotnej starostlivosti s celkovou kapacitou 515 denných miest pre pacientov a 3.437 postelí ústavnej zdravotnej starostlivosti.

Tab. 12: Štatistika počtu poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, denných miest a postelí v samosprávnych krajoch SR

celkové capacity	Počet poskytovateľov zdravotnej starostlivosti	Počet denných miest pre pacientov spolu	Počet postelí
Banskobystrický kraj	1 407	641	6 222
Bratislavský kraj	1 783	914	4 714
Košický kraj	1 815	775	5 512
Nitriansky kraj	1 427	515	3 437

Prešovský kraj	1 852	774	7 500
Trenčiansky kraj	1 235	656	5 040
Trnavský kraj	1 250	503	4 731
Žilinský kraj	1 499	605	5 258
Slovenská republika	12 058	5 383	42 414

Zdroj: NCZI

Na základe analýzy kapacít a potrieb zdravotnej starostlivosti je možné konštatovať, že, v porovnaní s ostatnými samosprávnymi krajinami, je v Nitrianskom samosprávnom kraji najmenej denných miest a postelí na obyvateľa.

Zdravotnú starostlivosť zabezpečuje v Nitrianskom samosprávnom kraji celkovo 8 077 zdravotníckych pracovníkov (ide o prepočítaný evidenčný počet pracovníkov v zdravotníctve v pracovnom a mimopracovnom pomere vo vyjadrení ekvivalentu plného pracovného času).

Tab. 13: Evidenčný počet pracovníkov v zdravotníctve v pracovnom a mimopracovnom pomere vo vyjadrení ekvivalentu plného pracovného času podľa samosprávnych krajov SR

<i>evidenčný počet pracovníkov v zdravotníctve</i>	BB kraj	BA kraj	KE kraj	NR kraj	PO kraj	TN kraj	TT kraj	ZA kraj	SR - kumulatív
lekári	1 910	3 603	2 873	1 807	2 422	1 459	1 335	2 341	17 751
zubní lekári	258	531	444	261	367	284	275	375	2 795
farmaceuti	420	795	586	497	632	426	383	533	4 272
sestry	3 475	4 950	4 745	3 153	4 502	2 587	2 321	4 107	29 841
pôrodné asistentky	188	220	256	154	281	159	148	251	1 657
zdravotnícki laboranti	340	721	538	248	346	224	161	387	2 965
farmaceutickí laboranti	268	368	304	251	288	235	255	288	2 257
technici zdravotníckych pomôcok	0	12	2	1	4	4	5	5	32
fyzioterapeuti	268	359	277	179	296	222	308	266	2 175
zdravotnícki záchranári	51	47	37	22	36	23	13	40	269
verejní zdravotníci	3	6	25	3	3	4	3	5	52
praktické sestry	675	566	892	529	892	332	286	820	4 992
rádiologickí technici	150	306	246	173	188	125	94	212	1 496
dentálni hygienici	46	74	48	25	95	58	33	70	450
nutriční terapeuti	1	5	4	0	5	5	5	2	28
maséri	77	40	88	26	119	58	123	74	604
sanitári	574	632	884	509	707	408	283	943	4 940
zubní asistenti	19	141	53	28	67	64	42	96	511
zubní technici	80	80	84	48	106	61	77	84	619
optometristi	10	22	16	8	6	8	12	15	98
oční optici	47	37	36	31	20	24	30	19	243
ortopedickí technici	20	83	33	8	18	0	7	14	183
logopédi	19	51	10	15	12	21	22	22	173
psychológovia	69	191	116	67	83	47	40	83	697
laboratórni diagnostici	34	253	109	18	37	32	31	78	592
liečební pedagógovia	2	14	3	3	3	3	3	5	35
fyzici	10	24	17	10	6	5	1	23	96

Zdroj: NCZI

Vzhľadom na štatistiky kapacít poskytovania zdravotnej starostlivosti v regiónoch je potrebné riešiť významne nedostatočné kapacity v Nitrianskom samosprávnom kraji, a to predovšetkým formou:

- doplnenia siete centier integrovanej zdravotnej starostlivosti na komunitnej úrovni; a
- podpory zabezpečenia a modernizácie materiálno-technického zabezpečenia najmä ambulancií vybraných identifikovaných špecializácií s neuspokojivou dostupnosťou, a to vrátane materiálno-technického vybavenia.

Pre podporu realizácie vyššie uvedených bodov sa navrhuje alokovať na tieto účely primeranú časť regionálneho príspevku, ktorá by pomohla zafinancovať pilotné projekty zvýšenia dostupnosti ambulantnej zdravotnej starostlivosti na územiach Nitrianskeho samosprávneho kraja s neuspokojivou dostupnosťou zdravotnej starostlivosti vzhľadom na štandard dostupnosti zdravotnej starostlivosti na Slovensku.

1.9.4 Energetika

- **Elektroenergetika**

Prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy v danom regióne je spoločnosť Západoslovenská distribučná, a. s. (ďalej aj „ZSD“).

Významným rozvojovým projektom ZSD v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce je projekt spoločného záujmu Danube InGrid (2020 – 2025). Tento projekt je súčasťou zoznamu projektov spoločného záujmu (PCI) EÚ. Danube InGrid predstavuje cezhraničný projekt SR a Maďarska a oblastne je sústredený v západoslovenskom kraji, zahrňujúc tiež predmetné okresy. V týchto okresoch sa v rámci projektu realizujú nasledovné významné investície: modernizácia elektrických staníc a inštalácia smart prvkov, ako aj modernizácia viacerých úsekov 22 kV sústavy, spojená s inštaláciou optiky na týchto vedeniach.

Distribúcia elektrickej energie

Topoľčany

Medzi troch najväčších odberateľov patria spoločnosti podnikajúce v automobilovom priemysle, ale aj v oblasti spracovania hydínového mäsa.

Priemerný ročný odber domácnosti za rok 2023 je na úrovni 2 133 kWh.

Zlaté Moravce

Medzi troch najväčších odberateľov patria spoločnosti podnikajúce vo výrobe stavebných materiálov, v strojárenskej výrobe, ale aj v oblasti prenájmu nehnuteľností.

Priemerný ročný odber domácnosti za rok 2023 je na úrovni 2 498 kWh.

Výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov elektriny (OZE)

Jedným z prvkov, ktoré výrazne ovplyvňujú sektor elektroenergetiky v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce, je výrazné zvýšenie inštalovaného výkonu zdrojov na výrobu elektriny z OZE v roku 2023 v porovnaní s predošlým rokom a zvýšená dodávka elektriny z OZE do distribučnej sústavy.

Topoľčany

V okrese Topoľčany počet výrobcov elektriny z fotovoltiky narástol v roku 2023 oproti roku 2022 o viac ako 148 %, pričom celkový inštalovaný výkon stúpol o viac ako 190 % a dodávka do sústavy až o 397 %.

Zlaté Moravce

V okrese Zlaté Moravce počet výrobcov elektriny z fotovoltiky narástol v roku 2023 oproti roku 2022 o viac ako 119 %, pričom celkový inštalovaný výkon stúpol o 109 % a dodávka do sústavy až o 293 %.

- **Plynárenstvo**

Prevádzkovateľom distribučnej siete v uvedenom regióne je spoločnosť SPP – distribúcia, a.s.

Pri dodávke plynu pre odberateľov v uvedených okresoch nedochádza k žiadnym problematickým situáciám. Najvýznamnejšie plynárenské zariadenia v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce sú vysokotlakové plynovody PN 63 DN 700, DN 500 ako aj PN 25 DN 300 a nižšie dimenzie.

- **Teplárenstvo**

Zásobovanie teplom mesta Topoľčany

Výroba elektriny a tepla v meste Topoľčany je realizovaná na biomasu. Realizáciou uvedeného opatrenia došlo k náhrade fosílnych palív (zemný plyn, uhlie) domácim ekologickým zdrojom – biomasou, resp. inými obnoviteľnými zdrojmi energie, čím sa dosiahlo okrem využitia odpadovej drevnej hmoty aj zníženie emisii skleníkových plynov.

Zásobovanie teplom mesta Zlaté Moravce

Zásobovanie teplom zabezpečuje spoločnosť **Teplárne ZM s.r.o.**, ktorej hlavným zameraním je centrálné zásobovanie teplom (ďalej aj „CZT“) pre bytové jednotky, administratívne budovy, zdravotnícke zariadenia, školy a ostatné časti infraštruktúry. Teplárne ZM s.r.o. vyrábajú teplo technológiou kombinovanej výroby elektriny a tepla.

Spoločnosť modernizovala primárne a sekundárne rozvody tepla na vymedzenom území. Modernizácia systému CZT v meste sa realizovala prostredníctvom zabezpečenia rekonštrukcie primárnych a sekundárnych rozvodov tepla s cieľom znížiť straty únikov tepla vznikajúce dôsledkom opotrebovaných a starých rozvodov tepla v meste Zlaté Moravce. Projekt bol zrealizovaný s podporou Modernizačného fondu vo výške 2 570 331 eur.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín definuje, že *hlavným cieľom opatrení na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín je, okrem iného „zabezpečiť významné zvýšenie kapacít Únie v súvislosti s každou strategickou surovinou do roku 2030 tak, aby sa kapacita Únie celkovo priblížila k týmto referenčným hodnotám, alebo aby dosiahla tieto referenčné hodnoty“*.

Ministerstvo hospodárstva SR, ako gestor tohto nariadenia, zriadilo pracovnú skupinu, ktorá aktuálne pripravuje potrebné úpravy slovenskej legislatívy. S nadobudnutím účinnosti nariadenia zároveň odštartovalo prvé kolo strategických projektov, ktoré umožňujú súkromným žiadateľom predložiť projekty zamerané na rôzne časti hodnotového reťazca kritických surovín, ako sú ťažba, spracovanie či recyklácia. Účelom týchto projektov je dosiahnuť referenčné ciele do roku 2030 pre domáce kapacity EÚ: aspoň 10 % ročnej spotreby EÚ pre ťažbu, aspoň 40 % pre spracovanie, aspoň 15 % pre recykláciu a menej než 65 % ročnej spotreby EÚ závislej od jednej tretej krajiny.

Aplikáciou tohto Nariadenia je možné zvýšiť ťažobnú kapacitu EÚ v konkrétnych kritických surovinách a súčasne významne prispieť k hospodárskemu rastu Slovenska v časoch najtvrdšej konsolidácie stavu verejných financií v jej histórii. Okrem iného je vďaka nariadeniu možné podporiť spracovateľský a recyklačný priemysel.

Konkrétne, zvýšenie ťažobnej kapacity v kritických surovinách prispieva k:

- vzniku nových pracovných miest a rozvoj zručností: naštartovanie aktivít s dopadom na priame a nepriame pracovné miesta v oblasti prieskumu, ťažby, spracovania, recyklácie a súvisiacich služieb, a zároveň by rozvíjal odborné znalosti v oblasti využívania kritických surovín;
- podpore výskumu a vývoja v danej oblasti: zapojenie slovenských vysokých škôl do úloh súvisiacich s riešením konkrétnych otázok týkajúcich sa prieskumu, ťažby a spracovania služieb, ako aj vyhodnocovania kvality a možností použitia takto vytŕažených surovín;
- hospodárskej diverzifikácii: možné rozšírenie ekonomickej bázy o strategické nerastné suroviny pomôže posunúť národné hospodárstvo a priemysel do sféry výroby so zásadne vyššou pridanou hodnotou ako doteraz.

Vzhľadom na vyššie uvedené efekty a jednoznačnú podporu EÚ v danej oblasti je žiadúce:

- **pripraviť národný program pre geologický prieskum kritických surovín a preskúmať možnosti a potenciál získavania kritických nerastných surovín na území SR;**
- **identifikovať spôsoby realizácie konkrétnych projektov s najväčším potenciálom získavania kritických surovín a to vnímajúc aj spoluprácu so strategickými investormi z krajín EÚ.**

1.9.5 Informačné a komunikačné technológie

Zabezpečenie pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení s možnosťou využívať hlasovú komunikačnú službu a službu širokopásmového prístupu k internetu (s minimálnou prenosovou rýchlosťou 10 Mbit/s downlink, 1 Mbit/s uplink a oneskorením do 150 ms) a poskytovanie takéhoto pripojenia za dodržania princípov nediskriminácie, proporcionality a transparentnosti ako služby vo verejnom záujme (tzv. univerzálnej služby) je v okresoch Topoľčany a Zlaté Moravce nadpriemerné. V prehľade pokrytia univerzálnou službou možno všeobecne konštatovať umiestnenie okresu Zlaté Moravce medzi prvými siedmimi okresmi a okres Topoľčany v prvej polovici slovenských okresov.

Okres Topoľčany je nad úrovňou slovenského priemeru, čo sa týka miery využívania optických služieb (konkrétny počet prístupov na 100 pokrytých domácností) a okres Zlaté Moravce naopak zaznamenáva nižšiu mieru využívania optických služieb ako je slovenský priemer.

Ohľadne **zvyšovania miery pokrytia lokalít kvalitnou konektivitou** plánuje Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb zmapovať v tomto roku skutkový stav troch menej pokrytých miest – obec Norovce a Krtovce (okres Topoľčany) a obec Zlatno (okres Zlaté Moravce). V prípade, ak v priebehu 3 nasledujúcich plánovaných rokov nepôjde do týchto lokalít žiaden operátor na komerčnej báze, regulačný úrad využije inštitút univerzálnej služby.

Vo väzbe na sociálne intervencie zamerané na zvýšenie pripojiteľnosti zraniteľných skupín obyvateľstva boli na základe objektívnych kritérií vybrané nasledujúce kategórie spotrebiteľov: žiaci a študenti základných a stredných škôl zo sociálne znevýhodneného prostredia, osoby so zdravotným a mentálnym znevýhodnením, a v prípade nevyčerpania alokácie aj študenti 1. ročníka stredných škôl. Tieto kategórie spotrebiteľov sú zahrnuté do systému, na ktoré by sa mal systém sociálnych poukazov zamerať. Podľa Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb pôsobí v okresoch Topoľčany a Zlaté

Moravce 34 internetových poskytovateľov, ktorí boli v rámci trhovej analýzy oslovení a sú schopní poskytovať internetové služby na pevnom mieste s minimálnou rýchlosťou 30 Mbit/s v čase špičky, zabezpečiť inštaláciu služby a poskytnúť zariadenie na šírenie signálu. Väčšina podnikov prijala pripravované opatrenie pozitívne a prejavila ochotu zapojiť sa do pripravovaného projektu.

- **poskytovanie poštových služieb**

Za oblasť poštových služieb je prístup obyvateľstva k ponuke poštových služieb zabezpečený rovnako prostredníctvom služby vo verejnom záujme, tzv. **univerzálnej služby**. Jej poskytovaním je poverená **Slovenská pošta, a. s.**, a to na základe poštovej licencie č. 7338/ORPS/2022-25092 z 8. septembra 2022 s platnosťou na 5 rokov.

V okrese Topoľčany sú poštové služby zabezpečované 19 dodávacími a 2 podávacími poštami, ktoré obsluhujú spádovú oblasť 54 obcí. V rámci okresu je prevádzkovaná aj 1 pojazdná pošta z Pošty Topoľčany 1, pre obyvateľov obce Velušovce, Závada a Podhradie.

Okrem pôšt sú v okrese Topoľčany umiestnené 2 BalíkoBOXy, obidva v meste Topoľčany. Prostredníctvom zmluvného partnera SP prevádzkuje aj 3 výdajné miesta balíkových zásielok, tzv. **PoštaPOINTy**, umiestnené priamo v meste Topoľčany.

V okrese Zlaté Moravce sú poštové služby zabezpečované 19 poštami (18 dodávacích a 1 podávacia pošta, ktorá je v súčasnosti od 15. 5. 2024 dočasne zatvorená z dôvodu nepriaznivej personálnej situácie v okrese) a **1 poštovým strediskom** v obci Čaradice. Do spádovej oblasti dodávacích pôšt patrí 33 obcí, v ktorých SP zabezpečuje dodávanie zásielok.

Okrem pôšt je v meste Zlaté Moravce umiestnený 1 BalíkoBOX a 3 PoštaPOINTy v meste Zlaté Moravce, 1 PoštaPOINT v obci Nemčičany, Neverice, Nevidzany, Sľažany a Topoľčianky.

Obce, v ktorých nie je prevádzkovaná pošta, majú najbližšiu poštu vo vzdialenosti do 10 km.

1.9.6 Doprava

- **cestná infraštruktúra – výstavba diaľnic a rýchlostných ciest, rekonštrukcia ciest II. a III. triedy + opravy mostov**

V okrese Topoľčany bolo k 1. 1. 2024 spolu 245,980 km ciest. Z celkovej dĺžky cestnej siete v okrese Topoľčany sa podieľajú cesty I. triedy dĺžkou 30,052 km, cesty II. triedy dĺžkou 58,546 km a cesty III. triedy dĺžkou 157,382 km.

Na ceste I. triedy I/64 sa nachádza 16 mostných objektov v správe Slovenskej správy ciest. Stavebnotechnický stav (STS) týchto mostov je nasledovný: uspokojivý (STS 4) – 12 mostov, zlý (STS 5) – 2 mosty a veľmi zlý (STS 6) – 2 mosty.

V okrese Zlaté Moravce bolo k 1.1.2024 spolu 217,112 km ciest. Z celkovej dĺžky cestnej siete v okrese Zlaté Moravce sa diaľnice podieľajú dĺžkou 26,860 km, cesty I. triedy dĺžkou 21,195 km, cesty II. triedy dĺžkou 27,776 km a cesty III. triedy dĺžkou 141,281 km.

Okresom Zlaté Moravce prechádza cesta I. triedy I/65. Na tejto ceste sa nachádza 11 mostných objektov v správe Slovenskej správy ciest. Stavebnotechnický stav (STS) týchto mostov je nasledovný: dobrý (STS 3) – 1 most, uspokojivý (STS 4) – 3 mosty, zlý (STS 5) – 6 mostov a veľmi zlý (STS 6) – 1 most.

- **železničná doprava – modernizácia a elektrifikácia tratí, nákup nových vozňov a rušňov + grafikon**

V rámci okresu Topoľčany sú vedené železničné trate č. 122C (Nitra/Leopoldov - Zbehy) – Koniarovce – Topoľčany – Krušovce – (Chynorany) a trať č. 123C (Zbehy) – Biskupová – Malé Ripňany – Radošina.

Trať č. 122 C je v zmysle zákona č. 509/2009 Z. z. hlavná trať a v strednodobých rozvojových zámeroch do roku 2030 je plánovaná optimalizácia a dispečerizácia železničnej trate Prievidza – Jelšovce, ktorej súčasťou je traťový úsek vedený okresom Topoľčany. Trať je neelektrifikovaná a v rámci optimalizácie sa má zvýšiť maximálna traťová rýchlosť na 120 km/hod, peronizovať železničné stanice a zastávky, redukovať počet železničných priecestí a zostávajúce zabezpečiť elektronickým priecestím zabezpečovacím zariadením s cieľom eliminovať riziká. Elektrifikácia trate je plánovaná s výhľadom po roku 2035.

Na trati sú vedené osobné vlaky a vlaky kategórie REX, v súčasnosti je dopravná obsluha na trati realizovaná motorovými jednotkami radu 861 (ich nákup bol financovaný z OPD a OPII) a súpravových vlakov zložených z modernizovaných osobných vozňov radu Bdeer, Bdghmeer a modernizovaných dieselových lokomotív radu 757 (modernizácia osobných vozňov a lokomotív bola financovaná z KT ŠR a zdrojov OP Doprava a OP Integrovaná infraštruktúra). S ohľadom na stav vozidlového parku nie je v najbližšom období plánovaný nákup a nasadenie žiadnych novších dráhových vozidiel.

Trať 123C je vedľajšia, od roku 2003 je tam zastavená prevádzka pravidelnej osobnej dopravy. V súčasnosti nie sú v strednodobom výhľade plánované žiadne investície do infraštruktúry tejto trate.

V rámci okresu Zlaté Moravce sú vedené železničné trate č. 123A (Kozárovce) – Volkovce – Zlaté Moravce – Sľažany – Ladice - (Jelenec – Dražovce rampa) a trať č. 123B Topoľčianky nákl. – Zlaté Moravce – Slepčany – (Nová Ves nad Žitavou – Úľany nad Žitavou).

Trate č. 123A a 123B sú vedľajšie trate. Z pohľadu rozvojových programov do roku 2030 nie sú na dotknutých tratiach plánované rozsiahle investície do modernizácie tratí resp. z dlhodobého hľadiska sa nepočíta s ich elektrifikáciou. V rámci ÚP VÚC Nitra je vedená územná rezerva na opätovné spojenie trate č. 123A pri Dražovciach, ktorá bola prerušená z dôvodu výstavby priemyselného parku pre automobilku Landrover. Na trati nie je v súčasnosti vedená žiadna pravidelná osobná doprava.

Na trati Zlaté Moravce – Úľany nad Žitavou sú vedené osobné vlaky, v súčasnosti je dopravná obsluha na trati realizovaná motorovými jednotkami radu 812/813. S ohľadom na stav vozidlového parku a frekvencie cestujúcich nie je v najbližšom období plánovaný nákup a nasadenie žiadnych novších dráhových vozidiel.

1.9.7 Verejný poriadok a vnútorná bezpečnosť

- **Bezpečnostné opatrenia v kontexte súčasnej situácie**

Hoci bol Nitriansky kraj v období od 1. 1. 2023 do 27. 10. 2023 najzasiahnutejším z hľadiska počtu tranzitujúcich nelegálnych migrantov (19 147 zadržaných migrantov z celkového počtu 46 259 migrantov), okresy Topoľčany a Zlaté Moravce boli vzhľadom na svoju geografickú polohu ovplyvnené iba minimálne (8 zadržaných migrantov v okrese Topoľčany a 24 v okrese Zlaté Moravce).

V roku 2024 neboli v rámci daných okresov zaznamenané žiadne zadržania nelegálnych tranzitujúcich migrantov a situácia je v tejto oblasti pokojná aj v rámci celého Nitrianskeho kraja.

Situácia v oblasti nelegálnej migrácie je pravidelne a dôkladne monitorovaná a v prípade hrozby prudkého nárastu nelegálnej migrácie z Maďarska budú na hranice vyslané potrebné počty príslušníkov Policajného zboru a vojakov, a takisto budú zabezpečené technické prostriedky, aby sa zabránilo neoprávnenému vstupu nelegálnych migrantov na naše územie.

Na základe kontinuálneho procesu analýzy rizík, ktorý je Policajným zborom spracovávaný na pravidelnej báze, nie je v súčasnosti potrebné prijať bezpečnostné opatrenia.

Bezpečnostnú situáciu v územnom obvode Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Topoľčanoch možno hodnotiť ako stabilizovanú. Vývoj trestnej činnosti má z dlhodobého hľadiska mierne klesajúci trend, čo potvrdzujú aj dostupné štatistické údaje.

Bezpečnostnú situáciu v územnom obvode Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nitre možno hodnotiť ako stabilizovanú. Vývoj trestnej činnosti má z dlhodobého hľadiska mierne klesajúci trend, čo potvrdzujú aj nižšie uvedené štatistické údaje.

- **Bezpečnosť v uliciach – policajti v teréne**

Verejný poriadok a vnútornú bezpečnosť v rámci okresu Topoľčany zabezpečuje Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Topoľčanoch. V pôsobnosti Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Topoľčanoch sú dve obvodné oddelenia Policajného zboru, a to Obvodné oddelenie Policajného zboru Topoľčany a Obvodné oddelenie Policajného zboru Nitrianska Blatnica.

Za prvých 9 mesiacov roku 2024 bolo na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Topoľčanoch zistených celkovo 400 trestných činov, z čoho bolo objasnených 239, čo predstavuje objasnenosť 59,75 %.

Ku dňu 30. 9. 2024 bolo na odbore poriadkovej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru

v Topoľčanoch zistených 2417 priestupkov a z toho objasnených 2312 priestupkov, čo predstavuje objasnenosť 95,66 %. Bezpečnostnú situáciu z hľadiska ochrany verejného poriadku možno hodnotiť ako dobrú, v územnej pôsobnosti základných útvarov Policajného zboru nedochádza k hromadnému narušeniu verejného poriadku.

Od začiatku roku 2024 bolo v územnom obvode Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Topoľčanoch zaevidovaných celkom 48 dopravných nehôd, čo predstavuje pokles počtu dopravných nehôd o 9 oproti rovnakému obdobiu roku 2023.

Verejný poriadok a vnútornú bezpečnosť v rámci okresov Nitra a Zlaté Moravce zabezpečuje Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre.

Do služobného obvodu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nitre patrí samotné krajské mesto Nitra, mestá Zlaté Moravce a Vráble, ako aj 99 obcí. V pôsobnosti Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nitre je 7 obvodných oddelení Policajného zboru.

Za prvých 9 mesiacov roku 2024 bolo na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru v Nitre zistených celkovo 1454 trestných činov, z čoho bolo objasnených 770, čo predstavuje objasnenosť 52,96 %.

Od začiatku roku 2024 do 30. 9. 2024 bolo v územnom obvode Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nitre zaevidovaných celkom 616 dopravných nehôd, čo predstavuje zvýšenie počtu dopravných nehôd o 61 oproti rovnakému obdobiu roku 2023.

Bezpečnostnú situáciu z hľadiska ochrany verejného poriadku možno hodnotiť ako dobrú. V územnej pôsobnosti útvarov Policajného zboru nedošlo k hromadnému narušeniu verejného poriadku.

- **Spolupráca so samosprávami pri prevádzke kamerových systémov**

Vo všeobecnosti môžeme uviesť, že Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR) v súčasnosti pracuje na štúdiu s názvom “Video analytické služby a telové kamery” (VASaTK), ktorá má za cieľ modernizovať Policajný zbor SR, Hasičský a záchranný zbor a ďalšie podriadené zložky. Táto štúdia sa zameriava na zvýšenie obrany a bezpečnosti štátu a je v súlade s medzinárodnými trendmi v oblasti bezpečnosti a modernizácie bezpečnostných zložiek. Podobné systémy boli úspešne implementované v rôznych krajinách, čo viedlo k zvýšeniu transparentnosti, efektivity a dôvery verejnosti v bezpečnostné zložky.

Spoluprácu so samosprávami pri prevádzke kamerových systémov je možné v rámci pôsobnosti Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Topoľčanoch hodnotiť pozitívne. V pôsobnosti Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Topoľčanoch je veľmi dobrá spolupráca s Mestským úradom Topoľčany, ako aj nadštandardná spolupráca s Mestskou políciou v Topoľčanoch.

V meste Topoľčany sú ulice monitorované kamerovým systémom vo forme statických a dynamických kamier, ktoré sú neustále dopĺňané a modernizované kvalitnejšími kamerami s vyšším rozlíšením. Mesto disponuje mestským kamerovým systémom v počte 95 kamier, ktorého správu zabezpečuje mesto Topoľčany (nepretržitá kontrola vykonávaná šiestimi pracovníkmi chránenej dielne) a Mestská polícia mesta Topoľčany.

Čo sa týka monitoringu obcí v rámci v okrese Topoľčany, väčšina obcí je pokrytá kamerovým systémom, ktorý si zabezpečujú a spravujú jednotlivé obce.

V rámci miest Nitra, Zlaté Moravce a Vráble sú ulice monitorované kamerovým systémom vo forme statických a dynamických kamier, ktoré sú neustále dopĺňané a modernizované kvalitnejšími kamerami s vyšším rozlíšením. Spolupráca Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Nitre so samosprávami na úseku poskytovania kamerových záznamov je na dobrej úrovni. Výstupy z kamerových systémov v správe jednotlivých samospráv v mnohých prípadoch napomáhajú k objasneniu protiprávneho konania.

Čo sa týka kamerových systémov v obciach, väčšina obcí je pokrytá kamerovým systémom, ktorý si zabezpečujú a prevádzkujú jednotlivé obce.

- **Modernizácia hasičskej techniky a posilnenie hasičských zborov + podpora pre dobrovoľných hasičov**

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Topoľčanoch má jednu hasičskú stanicu, a to Hasičská stanica Topoľčany (typ III) do 30 príslušníkov Hasičského a záchranného zboru zmenovej služby.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Zlatých Moravciach má jednu hasičskú stanicu, a to Hasičská stanica Zlaté Moravce (typ III) do 30 príslušníkov Hasičského a záchranného zboru zmenovej služby.

V okrese Topoľčany uskutočnili dobrovoľné hasičské zbory obcí spolu s Hasičským a záchranným zborom 70 výjazdov (požiar - 29, dopravná nehoda – 2, technická pomoc – 39, nebezpečné látky - 0), z toho dobrovoľné hasičské zbory obcí samostatne 37 výjazdov.

V okrese Zlaté Moravce uskutočnili dobrovoľné hasičské zbory obcí spolu s Hasičským a záchranným zborom 46 výjazdov (požiar - 15, dopravná nehoda – 2, technická pomoc – 29 nebezpečné látky - 0), z toho dobrovoľné hasičské zbory obcí samostatne 23 výjazdov.

V okrese Topoľčany je pre rok 2024 zaradených do celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov zaradených spolu 20 dobrovoľných hasičských zborov obcí a v okrese Zlaté Moravce 13 dobrovoľných hasičských zborov obcí.

Hasičská stanica Topoľčany

Rekonštrukcia Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Topoľčanoch zahájená v rámci Regionálneho operačného programu 2007-2013 (ďalej len „ROP“) bola ukončená v roku 2013 vo výške 831 406,54 eur.

Hasičská stanica Zlaté Moravce

Rekonštrukcia Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Zlatých Moravciach zahájená v rámci Regionálneho operačného programu 2007-2013 (ďalej len „ROP“) bola ukončená v roku 2015 vo výške 220 613,10 eur.

- **Návrhy na zlepšenie materiálno-technického vybavenia Policajného zboru**

V rámci materiálno technického zabezpečenia MV SR pristúpilo k obnove vozového parku s prihliadnutím na ekologické parametre vozidiel. Na základe Plánu obnovy a odolnosti bolo vysúťažených 705 ks vozidiel s nízkou ekologickou stopou (pri obnove vozového parku je potrebné, aby minimálne 22 % obnovených vozidiel do roku 2025 spĺňalo emisné kritérium nižšie ako 50g CO₂ na 1 km). MV SR v spolupráci s Policajným zborom pristúpilo k realizácii likvidácie totožného počtu nevyhovujúcich vozidiel v primeranom časovom období. V súvislosti s uvedeným, MV SR pristúpilo k priebežnej realizácii nabíjajúcich staníc pre elektromobily.

- **Stav prípravy modernizácie policajných staníc a ostatných prvkov bezpečnosti**

Okres Topoľčany:

Topoľčany OR PZ, modernizácia osobného výťahu - na investičnú akciu zatiaľ nebolo vyhlásené verejné obstaranie na zhotoviteľa projektovej dokumentácie.

Okres Zlaté Moravce:

Zlaté Moravce OO PZ, odlučovač ropných látok - na investičnú akciu zatiaľ nebolo vyhlásené verejné obstaranie na zhotoviteľa projektovej dokumentácie

Zlaté Moravce OO PZ, rekonštrukcia a modernizácia objektu - na investičnú akciu zatiaľ nebolo vyhlásené verejné obstaranie na zhotoviteľa projektovej dokumentácie

Tieto tri projekty neboli zatiaľ spustené do procesu verejného obstarania z dôvodu obmedzeného limitu finančných prostriedkov pridelených v jednotlivých rokoch na realizáciu investičnej výstavby MV SR.

Topoľčianky, Centrálny logistický sklad, rekonštrukcia tepelného hospodárstva - končí proces verejného obstarania zhotoviteľa projektovej dokumentácie

Topoľčianky, Centrálny logistický sklad, kasárne rekonštrukcia objektu - končí proces verejného obstarania zhotoviteľa projektovej dokumentácie

Topoľčianky, Centrálny logistický sklad, rekonštrukcia spevnených plôch - končí proces verejného obstarania zhotoviteľa projektovej dokumentácie

Topoľčianky, Centrálny logistický sklad, rekonštrukcia vnútorného oplatenia - so zhotoviteľom stavebných prác bola podpísaná Zmluva o dielo dňa 22. 10. 2024, v súčasnosti prebieha realizácia stavebných prác.

MV SR v rámci Reformy 4 Komponent 19 POO pripravuje návrh Stratégie spravovania budov štátnej správy, v rámci ktorej je daná téma – energetická obnova budov, t. j. obnova vykonaná za účelom úspory energie, a tým zníženie vplyvu cien komodít na rozpočty štátnej a verejnej správy zahrnutá. Pre úspešné využívanie uvedených finančných nástrojov v praxi, a teda aj za účelom obnovy napr. policajných staníc, je potrebné vykonať

pasportizáciu budov vo vlastníctve štátu spolu s prioritizáciou budov vhodných na uplatnenie finančne najefektívnejšieho a dlhodobo najviac udržateľného zdroja financovania. Pasportizácia je momentálne v overovacom procese (verifikácia všetkých poskytnutých dát).

MV SR tiež pripravuje návrh memoranda o porozumení so skupinou odborných partnerov o spolupráci a rozvíjania aktivít smerujúcich k **podpore celkovej obnovy verejných budov s využitím energetických služieb** a o dlhodobom procese spolupráce, rozvíjaniu kontaktov a väzieb s cieľom obnovy verejných budov na báze komplexnosti, energetickej efektívnosti, ekonomickej efektívnosti a kvality.

V záujme spustenia komplexnej obnovy policajných staníc a ostatných prvkov bezpečnosti a zabezpečenia verejných služieb pre občanov sa navrhuje bezodkladne vykonať všetky úkony potrebné pre podpis zmluvy o financovaní podľa § 33 zákona 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov medzi Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou a spoločnosťou Slovak Investment Holding, a. s. určenou na implementáciu finančných nástrojov financovaných z Programu Slovensko, Priorita 2P1, opatrenie 2.1.2 – Znižovanie energetickej náročnosti budov.

2 NÁVRHOVÁ ČASŤ

Analýza sociálno-ekonomickej situácie a vybraných problémov okresov Topoľčany a Zlaté Moravce s návrhmi na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti je východiskom pre schválenie uznesenia vlády Slovenskej republiky z jej výjazdového rokovania.

Výjazdové rokovanie vlády sa uskutoční v Topoľčiankach, kde sa spája historická tradícia bývalého letného sídla prezidentov, chovu ušľachtilých plemien koní, vinohradníctva a vinárstva, lesníctva a poľovníctva. Logicky sa navrhuje uložiť rezortu zahraničných vecí a európskych záležitostí posúdiť možnosť využitia spoločnej tradície a uskutočnenia podujatia v lokalite Topoľčianok zameraného na zachovanie nadštandardných vzťahov s Českou republikou.

Viaceré opatrenia a úlohy v gescii rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka budú orientované na **podporu Národného žrebčína Topoľčianky, Hipologického múzea Topoľčianky, vinohradníctva, vinárstva a ovocinárstva, propagáciu diviny, resp. zveriny a potravín vyrobených na Slovensku.** Spolu s rezortom cestovného ruchu a športu posúdia možnosti **prezentácie a podpory návštevnosti Zvernice pre záchranný chov zubra** v neďalekej obci Lovce.

Rezort kultúry posúdi ďalšie možnosti **prezentácie sochárskych diel** významného sochára európskeho formátu Alojza Štróbla, ktoré sú umiestnené v parku v Topoľčiankach.

Rezort cestovného ruchu a športu posúdi vhodné formy **podpory rozvoja cestovného ruchu v turistickej oblasti Topoľčianky.**

Z výjazdového rokovania vlády bude finančne podporený projekt **obnovy obecného úradu a kultúrneho domu Topoľčianky** vo výške 75 000 eur. Rovnako aj **rekonštrukcie historickej maštale Národného žrebčína Topoľčianky** vo výške 50 000 eur.

Analýza sociálno-ekonomickej situácie a vybraných problémov okresov Topoľčany a Zlaté Moravce a návrh uznesenia vlády Slovenskej republiky z jej výjazdového rokovania venujú náležitú pozornosť **posilneniu regionálnej konkurencieschopnosti**, ku ktorej má prispieť aj **vyhľadávanie strategických investorov** prostredníctvom Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu a možnosti podpory etablovaných výrobných závodov.

Dôležitým opatrením je zabezpečenie navýšenia alokovaných zdrojov na **verejnú podporu hospodárskej sféry v oblasti rastu inováčnej výkonnosti** vrátane programov **automatizácie a robotizácie technologických procesov** za účelom rastu konkurencieschopnosti, produktivity a nahradenia namáhavej, rutínnej a stereotypnej práce, a to v súvislosti s predpokladanou revíziou Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky a Programu Slovensko.

Rovnako vhodným spôsobom podporiť **regionálnu platformu pre zavádzanie umelej inteligencie do hospodárskych procesov podľa praktických potrieb priemyselných podnikov.**

Rezort práce, sociálnych vecí a rodiny zabezpečí prostredníctvom príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny **narastajúce potreby kvalifikovanej pracovnej sily** pre spoločnosť Sika Automotive Slovakia, ktorá plánuje rozšírenie svojej výroby v meste Zlaté Moravce.

Úlohou rezortu dopravy bude najmä pokračovať vo **zvyšovaní dopravnej obslužnosti okresov Topoľčany a Zlaté Moravce**, a to vrátane **nadradenej cestnej infraštruktúry.**

Konkrétne iniciovať **stabilizáciu trasy rýchlostnej cesty R8 Nitra – križovatka R2 v územných plánoch dotknutých miest a obcí**; zabezpečiť kroky potrebné k ukončeniu posudzovania vplyvov na životné prostredie (zámer EIA, správa EIA) ku križovatke rýchlostnej cesty R8 a R2; zabezpečiť technickú štúdiu pre stavbu R2 Križovatka Bánovce východ; zabezpečiť vyhlásenie verejného obstarávania na dodávateľa projektovej dokumentácie pre stavbu R2 Križovatka Bánovce východ; zahrnúť **mosty na cestách I. triedy v rámci Nitrianskeho samosprávneho kraja** v kategórii stavebno-technického stavu 4, 5, 6 a 7 do posudzovania vhodnosti a výhodnosti realizácie PPP projektu v rámci pripravovaného PPP projektu plošnej obnovy mostov na cestách I. triedy; zabezpečiť vyhlásenie verejného obstarávania na zhotoviteľa stavby „I/65 Most nad železnicou pri Zlatých Moravciach, most 65-020“.

V oblasti **železničnej infraštruktúry** prehodnotiť stanoviská a výsledky hodnotenia Štúdie realizovateľnosti projektu „**Výstavba novej železničnej trate v úseku Nitra – Trnovec nad Váhom**“ a v prípade kladných záverov rozhodnúť o pokračovaní projektovania a realizácie projektu, vrátane jeho zaradenie medzi prioritné projekty železničnej infraštruktúry.

Tiež prerokovať so zástupcami mesta a okresu Topoľčany požiadavky na prevod pozemkov v správe Železníc Slovenskej republiky nachádzajúcich sa v okrese Topoľčany.

Rezort životného prostredia posúdi možnosti **podpory vybudovania verejných vodovodov a kanalizácií** v obciach Blesovce, Lipovník, Nemečky v okrese Topoľčany a v obciach Host'ovce, Kostol'any pod Tribečom, Ladice, Neverice, Červený Hrádok v okrese Zlaté Moravce. Rovnako možnosti **podpory obstarania projektovej dokumentácie na vybudovanie spoločnej čističky odpadových vôd a kanalizácie** pre združenie obcí „Zdravý mikroregión“ v okrese Topoľčany.

Rezort obrany pri **príležitosti 80. výročia skončenia druhej svetovej vojny** zabezpečí **podporu klubom vojenskej histórie** pri príprave a uskutočnení ukážky bojov o oslobodenie miest a regiónov Slovenskej republiky, a to vrátane **ukážky bojov o oslobodenie mesta Zlaté Moravce**.

Rezort kultúry okrem už uvedenej úlohy zabezpečí pri **príležitosti blížiaceho sa 80. výročia oslobodenia koncentračného tábora Osvienčim** využitie správy Rudolfa Vrby z Topoľčian a Alfréda Wetzlera z Trnavy, ktorá bola považovaná za prvú ucelenú vierohodnú informáciu o uvedenom koncentračnom tábore a dostala sa do rúk spojencom, na **múzejné a publikačné činnosti Múzea holokaustu v Seredi**. Spolu s rezortom školstva, výskumu, vývoja a mládeže podporí **rozvoj povedomia o Jankovi Kráľovi**, slovenskom národnom buditeľovi a radikálnom básnikovi štúrovskej generácie, ktorý **žil poslednú etapu svojho života v meste Zlaté Moravce a v roku 2026 uplynie 150 rokov od jeho smrti**.

Rezort investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie preskúma možnosti podpory **revitalizácie chátrajúcich historických pamiatok cestovného ruchu a kúpeľníctva**, a to predovšetkým formou nastavenia podporných schém Programu Slovensko a nástrojov zvýhodneného úverového financovania prostredníctvom nástrojov Slovak Investment Holding.

Rezort cestovného ruchu a športu okrem už uvedenej úlohy posúdi vhodné formy **podpory vybudovania novej plavárne v meste Topoľčany**. Rovnako vhodné formy **podpory rekonštrukcie chladiarenského zariadenia zimného štadióna v Topoľčanoch a opláštenia zimného štadióna v Zlatých Moravciach**.

Navrhuje sa **uvoľniť finančné prostriedky** zo zdrojov kapitoly Všeobecná pokladničná správa v **sume 1 650 000 eur na projekty obcí a miest okresov Topoľčany, Zlaté Moravce a iných právnických osôb**. Ďalej uvoľnenie finančných prostriedkov:

- vo výške 300 000 eur pre Nitriansky samosprávny kraj za účelom obstarania projektovej dokumentácie na projekt **detského hospicu v Nitre**,
- vo výške 50 000 eur pre mesto Zlaté Moravce za účelom obstarania projektovej dokumentácie na **rekonštrukciu dvoch bytových domov**,
- už uvedených 50 000 eur pre Národný žrebčín Topoľčianky na **rekonštrukciu historickej maštale**.